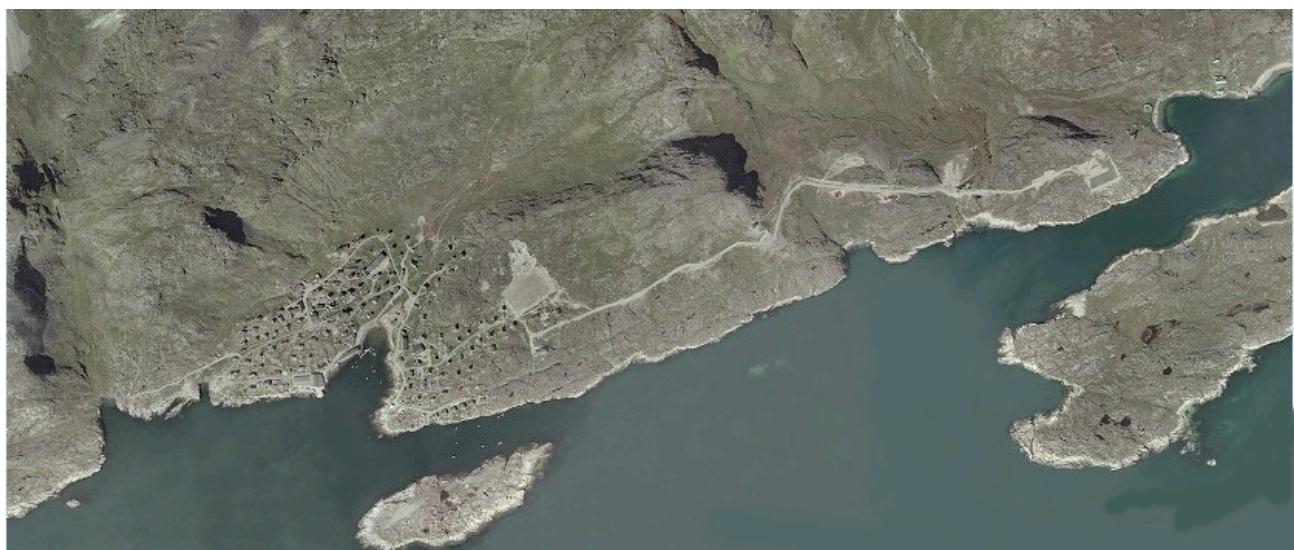

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Sumiiffiup ilisaritinneqarnera Arsuk

Assiliisoq: Asiaq

Sumiiffimmi inuiaqatigiit suna ilisarnaatigaat?

Sumiiffik imatut nassuarneqarsinnaavoq tassaasoq sumiiffik nunap immikkoortuaniiittooq tassaniillutik inuunerup ingerlaneranut tunngasut tamarmik sulinermut, ineqarnermut aamma sunngiffimmut tunngasut.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasigut qulaajarnianeqarput ulluinnarni inuunermi killiliussat, soorlu inuussutissarsiutit, oqartussaasut aamma namminersortut kiffartuussinerat, sumiiffimmi suleqatigiinneq, inuit isumalluutaasut, isumaginninnikkut aamma atortutigut attaveqaasersuutit, kulturikkut ingerlatsinerit allallu.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasa kommuneqarfinni najugaqarfiiit maannakkorpiaq qanoq inissisimanerat takutippaat, tamatumani tunngavagineqarlutik naatsorsueqqissaarnerit aamma kisitsisit kommuneqarfiup aamma suleqatigisaasa paasissutissanik katersuiffianeersut.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataatigut suna anguniarneqarpa?

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ataatsimoortumik nassuaatigineqarnerisa katarsornerannut siunertaavoq, taakku politikerinut aamma allaffeqarfimmut aalajangiisoqartussanngoraangat aamma iliusisissanik aallartitsisoqartussanngoraangat atortorineqassammata.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataat minnerpaamik ukiut marlukkuutaarlugit nutarterneqartassapput kiisalu politikkerit aamma allaffeqarfipu kissaatigisaat malillugit paasissutissat tulluarsarneqartassallutik. Piffissap ingerlanerani sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataat nalunaarusianut itisiliinertalinnut innersuusisinnaassapput, taamaaliornikkut atuartartut pissutnik piviusunik aalajangersimasunik aamma itinerusumik ilisimasaqarusuttut ilisimasassat taakku ingerlatsiviit namminneq nalunaarusiaanni aamma misissueqqissaarneranni pissarsiarisinnaassamatigit.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasa suliarineqarnerat pillugut?

Aatsaat siullerpaamik Kommuneqarfik Sermersumi ingerlatsiviit tamarmik susassaqarfii ilanngullugit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat suliarineqarput. Taamaattumik saqqummersitaq siulleq manna aammattaaq piareersaatitut sammisatut isigineqartariaqarpoq.

Naatsorsueqqissaarnerit aamma kisitsisit kissaatigineqartut pissarsiarinissaat ajornakusoorsimavoq. Taamaattumik imaassinnaavoq ilisarnaatin immikkoortuni paasissutissat kissaatigineqartut tamarmik pissarsiarineqarsinnaanngitsut. Taamaattorli ataavartumik ingerlatsiviit aamma tunniussisinnaasut allat tamarmik suleqatigineqarput, taamaaliornikkut paasissutissat pisariaqartut tunniunneqarsinnaassammata tamanut iluaqutaasumik.

Tamakku saniatigut pineqartuni arlalinni kisitsisit aamma naatsorsueqqissaarnerit imminnut ataqtigiinngillat, tamakkulu eqqumiiginneqarsinnaapput aamma apeqqutinik pilersitsisinnaallutik. Neriutigineqarpoq ataqtigiinngitsut tamakku sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat pillugit 2014-imi aappassaanik saqqummiussaqarnissamut nassuarneqarsinnaajumaartut.

Oqaaseqaatit aamma ilassutit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataasa aaqqissuunneqarnissaannut tigorusunnarpit. Saaffiginnissutit uunga ingerlatinneqassapput: kommuneqarfik@sermersooq.gl.

Imai

1. Politikkikkut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq	5
1.1 Politikkikkut ingerlatsineq.....	5
1.2 Sumiiffimmi allaffissorneq	5
2. Oqaluttuarisaaneq	6
2.1 Oqaluttuarisaanerup naatsumik pingaarnersiornera.....	6
2.2 Ullorsiorfiit	7
3. Geografi aamma silap pissusaa	7
3.1 Geografi	7
3.2 Silap pissusaa.....	8
4. Innuttaasut.....	8
4.1 Ukioqqortussuseq aamma suaassuseq	8
4.2 Najugaqariaaseq	9
4.3 Pilersuinerup annertussusaa – meeqqat utoqqaallu.....	10
4.4 Sulisartut	10
5. Inoqutigiit isertitaat.....	11
6. Attaveqarneq	12
6.1 Assartuutit	12
6.1.1 Assartuutit	13
6.2 Teknikkikkut atortut	13
6.3 Sanaartukkat.....	14
6.4 Attaveqarneq aamma tusagassaqartitsiviit	14
7. Ineqarneq.....	15
7.1 Amerlassusaat aamma illut qanoq ittuunerat.....	15
7.2 Peqqinnissamut pissutsit	15
7.3 Agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat	16
7.4 Inissarsiorlutik utaqqisutut allattorsimasut	16
7.5 Angerlarsimaffeqanngitsut	16
8. Ilinniartitaaneq	17
8.1 Meeqqat atuarfiat	17
8.1.1 Atuartut amerlassusaat	17
8.1.2 Immikkut atuartitsinerit	18
8.1.3 Karakter.....	19
8.2 Efterskolerneq aamma AFS-p ingerlarna.....	21
8.2.1 Efterskole	21
8.2.2 AFS-p ingerlarna	21
8.3 Piareersaatigalugu ilinniarnerit.....	21
8.3.1 Piareersarfik	21
8.3.2 Piorsaavik	22
8.4 Ilinniaqqinnissamut aamma inuussutissarsiuteqalernissamut ilinniaqqinneaq	22
8.5 Nangitsiviusumik ilinniartitaaneq	23
9. Inuutissarsiuutit	24
9.1 Pisortat suliffeqarfiutaat	24
9.2 Suliffeqarfiit	24
9.2.1 Takornariaqarneq	24
9.3 Suliffissaqartitsineq	25

10. Inunniq isumaginninnermi pissutsit	27
10.1 Sunngiffimmi sammisat aamma peqatigiiffilerineq	27
10.2 Meeqqat inuusutullu	28
10.2.1 Meeqqeriviit neqeroorutillu	28
10.2.2 Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissitat	28
10.3 Utoqqarnik isumassuineq	29
10.4 Innaruutililinnik isumassuineq	29
10.4.1 Inuit innarluutillit amerlassusaat innarluutillu suuneri	29
10.4.2 Sullivit aamma neqeroorutit	30
10.4.3 Innarluutillit angerlarsimaffiup avataanut inissitat	31
10.5 Inunniq isumaginninnermi ikorsiissutit tunniuttakkat	31
10.5.1 Suliffissaaleqisut	32
11. Pinerluttarneq.....	33
12. Peqqinnissaq.....	34
12.1 Peqqinnissaqaqfimmi ingerlatat	34
12.2. Innuttaasut peqqinnerat	34
12.3. Imigassaq	35
12.3.1 Imigassamik atuineq	35
12.3.2 Atornerluisunik katsorsaasarneq	35
12.4 Imminut toquttarneq	35
13. Naggasiut.....	36
14. Atuakkanut paassisutissanillu pissarsiviit allassimaffiat.....	37
14. Atuakkat tigulaariffiit tusarfiiillu	37
15. Ilanngussaq	38

1. Politikkikkut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq

1.1 Politikkikkut ingerlatsineq

Kommuneqarfik Sermersuup Kommunalbestyrelsiani Arsuk ilaasortaatitaqanngilaq.

Arsummi Nunaqarfinnut Aqutsisut pingasunik ilaasortaqarput. Aqutsisut qaammammut ataasiarlutik ataatsimiittarput suliarisarpaallu aalajangiiffigisarlugillu suliat nunaqarfimmut tunngasut.

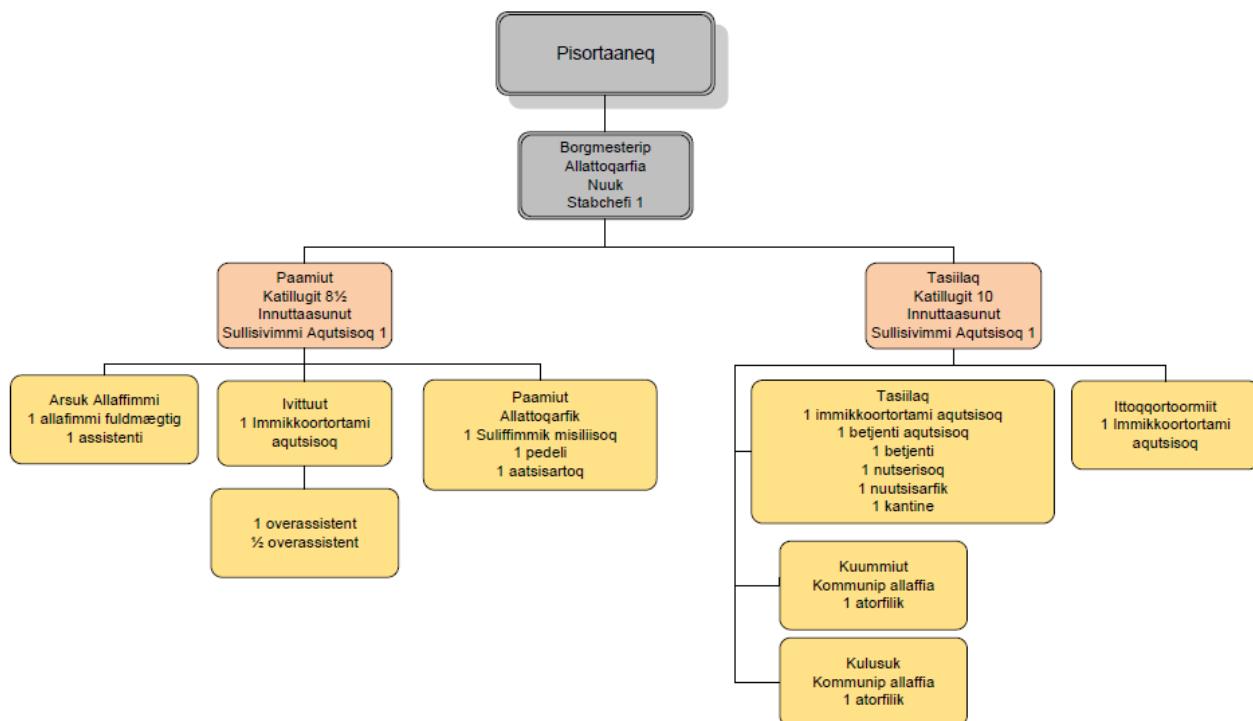
Nunaqarfinnut aqutsisunik qinersinerup Kommunalbestyrelsimut qinersisarneq malippaa.

1.2 Sumiiffimmi allaffissorneq

Arsummi kommunip allaffiata nunaqarfinni aqutsisut sullippai taannalu Paamiuni innuttaasunik sullissivimmut atalluni, taanna Nuummi Borgmesterip Allattoqarfianut atavoq.

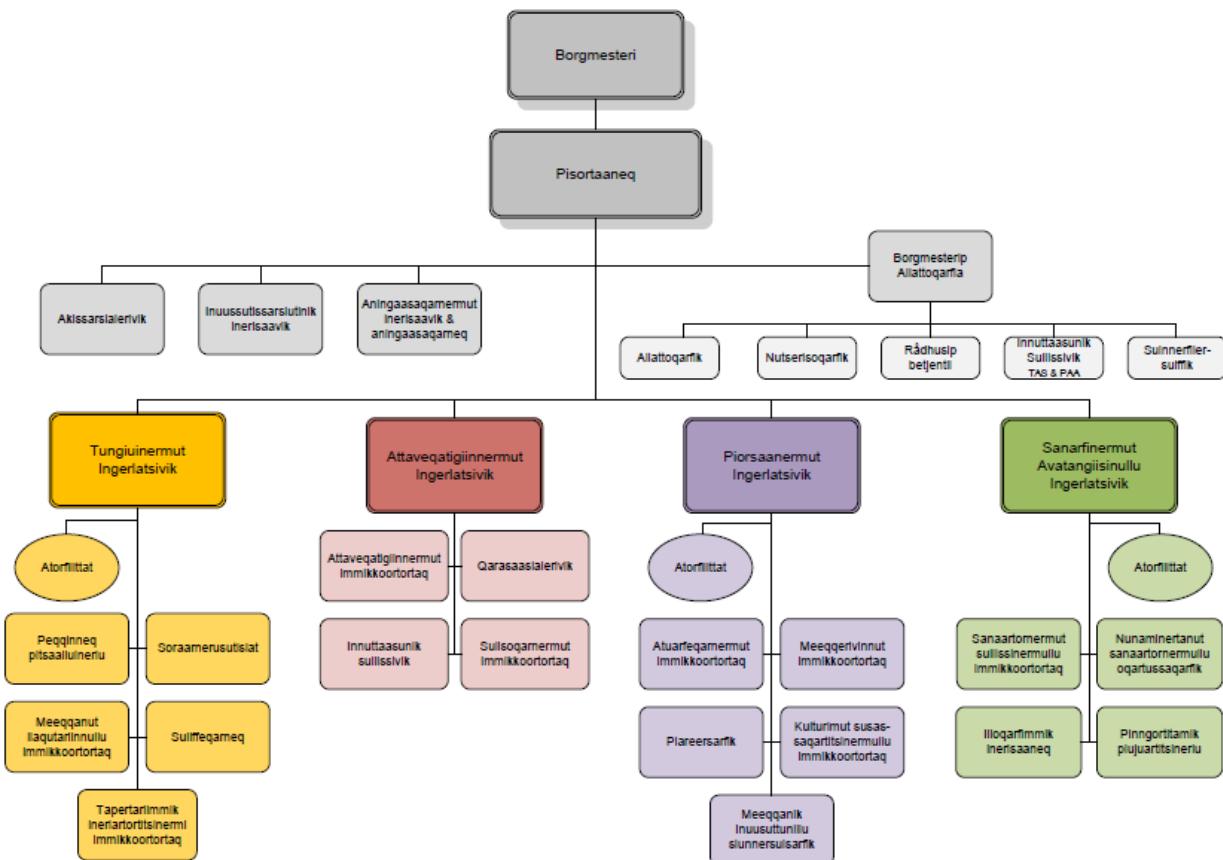
Allaffimmi aqutsisoq tamatuma saniatigut Nuummi ingerlatsivinnut assigiinngitsunut saaffiginnissinnaavoq, tamanna pisariaqartinneqarpat.

Takussutissiaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi Borgmesterip Allattoqarfiani aaqqissuussaq

Takussutissiaq 2. Kommuneqarfik Sermersooq pillugu suliffeqarfiup aaqqissugaanera

Apeqputit aalajangersimasut pillugit Arsummi kommunip allaffiani sulisut pineqartuni fagchefinut saaffiginnittarput allaffisornermut aaqqissuussaq malillugu. Fagchefit pisortallu tamarmik Nuummi allaffeqarput.

2. Oqaluttuarisaaneq

2.1 Oqaluttuarisaanerup naatsumik pingaarnersiornera

Nunaqarfik 1805-imí septemberip aallaqqaataani tunngavilerneqarpoq. Ilisimaneqanngilarli kiap nunaqarfik tunngavilersimaneraa.

Taamanikkullu taaguuserneqarluni Putugoq, qaqgap taamatut isikkoqarnera atsiullugu. 1810-miilli taaguuteqalerluni Arsuk. Arsuk danskisuunngortillugu isumaqarpoq "det elskede sted" imaluunniit "den man elsker".

Nunaqarfik 1970-ikkunni 1980-ikkunnili ingerlalluarnerpaavoq. Nunaqarfik innuttaasunut agguaqatigiisitsineq naapertorlugu nunarsuarmi allaat nunaqarfinni akimanerpajunikuuvooq. Pisuussut pinngorpoq piffissami pineqartumi nunaqarfimmi saarullippassuaqarmat.

2009-mi kommunit kattusuunneqanngikkallarmata Arsuk Paamiut Kommuneanut atavoq.

2.2 Ullorsiorfiit

Ullut ullorsiorfiit:

- Arsuk 2015-imi ukiunik 210-nngortorsiirluni nalliuottorsiussaaq.
- Oqaluffik sananeqarpoq 1930-mi taamaasilluni 2030-mi ukiunik 100-nngortorsiussaaq.
- Atuarfik sananeqarpoq 1934-mi taamaasilluni 2034-mi ukiunik 100-nngortorsiussaaq.
- Katersortarfik 1958-imi saneqarpoq taamaasilluni 2033-mi ukiuni 75-inngortorsiussaaq.
- Napparsimmaveeraq aamma 1958-imi sananeqarpoq taamaasilluni 2033-mi ukiunik 75-inngortorsiussaaq.
- Illu Sullivik 1987-imi pilersinneqarpoq 2012-imilu ukiuni 25-nnogrtorsiussalluni.

3. Geografi aamma silap pissusaa

3.1 Geografi

Nunaqarfik Arsuk Arsuup kangerluata avannaatungaani isaariaaniippoq, imaata sinaani anorimut avannamut oqquisimalluni, Arsuup kangerluata ilisarnaataata, 1418 meterinik portussusillip qaqqap Kungnait qaqqata naqqani.

Sarfat immikkullarissut imarlu itisooq pissutaapput ukiut sakkortusarnerannut, taamaattumik Arsuup kangerlua sikusarpoq.

Nunap pissusaa eqqarsaatigalugu Arsuup eqqaa soqtiginartuuvoq, tamaani nunarsuarmi qaqqat pisoqaanersaasa ilaat nassaassaammata. (www.wikipedia.org).

Kommuneqarfik Sermersumi Arsuk inoqarfinni kujasinersaavoq.

3.2 Silap pissusaa

Arsuk issittup silaannaani nillernersap kiannersallu akornanni inissisimavooq.

Aasakkut sikorsuit Arsuk ornikkuminaallisissinnaasarpaat. Ukiup sinnerani sikoqarneq ajorpoq. Tassa Arsuk ukioq kaajallallugu imaatigut angallavigineqarsinnaavoq pajuttaatinik aalisakkanillu aalisakkerivimmi suliassanik assartututinit. (www.arsukfjorden.gl).

Ukiukkut kangerluk kujasik-kangisiup anorersuaanik aqquaarneqartarpooq anoraasuartartunik akunnermut untritilinnik arlalinnik sukkassusilinnik, taamaasingaangat kiassinnaasarloq 20-25-t angullugit siallertitsisartumik, aputip nunamik asseeqqiinissaata tungaanut.

4. Innuttaasut

4.1 Ukioqqortussuseq aamma suaassuseq

Tabeli 1. Paamiuni innuttaasut agguarlugit ukiuinnut suaassusaannulu 2000-2011

År	2000		2002		2004		2006		2008		2010		2011	
	Alder	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
0-4	7	8	6	4	9	3	9	3	5	8	8	9	6	10
5-9	7	15	5	9	3	6	6	5	9	4	9	2	9	3
10-14	11	7	11	10	8	7	3	9	6	10	6	6	5	6
15-19	5	6	6	7	2	5	4	3	6	9	3	9	1	4
20-24	7	4	2	5	2	4	2	7	4	4	3	6	4	6
25-29	6	3	2	2	6	5	2	6	3	9	2	8	1	6
30-34	6	5	5	5	4	3	4	1	3	2	5	3	2	6
35-39	8	8	6	6	6	6	5	4	6	5	4	4	4	2
40-44	7	9	8	8	7	5	4	6	6	6	5	6	5	5
45-49	6	6	10	6	7	8	3	3	5	2	5	2	4	6
50-54	4	8	4	7	3	6	9	6	7	7	6	8	6	4
55-59	3	4	4	5	4	4	2	7	4	8	6	6	9	8
60-64	4	4	1	7	2	8	4	3	3	1	3	5	2	6
65-69	5	3	6	1	5	0	3	3	1	3	2	1	4	2
70-74	4	5	5	3	5	3	2	2	4	0	2	2	0	2
75+	10	2	9	5	6	3	9	3	9	3	7	3	4	2
I alt	100	97	90	90	79	76	71	71	81	81	76	80	66	78
I alt	197		180		155		142		162		156		144	

Paasissutanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik: - statistikbanken juli 2011

Tabeli 1 takugaanni takuneqarsinnaavoq Arsummi innuttaasut amerlassusaat nikerarsimasut ukioq 2000-imiit 197-iusinnarlutik 2006-imi ikinnerpaagamik 142-usimasut. Piffissami 2006-imiit 2010-mut innuttaasut amerliallalaarsimapput. 2011-mi innuttaasut amerlassusaat 144-miipput.

Suaassuseq qissimikkaanni takuneqarsinnaavoq arnat angutillu Arsummi amerlaqtigingajalluinnartut. Angutit arnallu ukiut ilaanni nikingasarput 3-4-nik.

4.2 Najugaqariaaseq

Takussutissiaq 3: Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqariaaseq

Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqariaaseq

Paasissutissanik pissarsiffik: Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, 2011

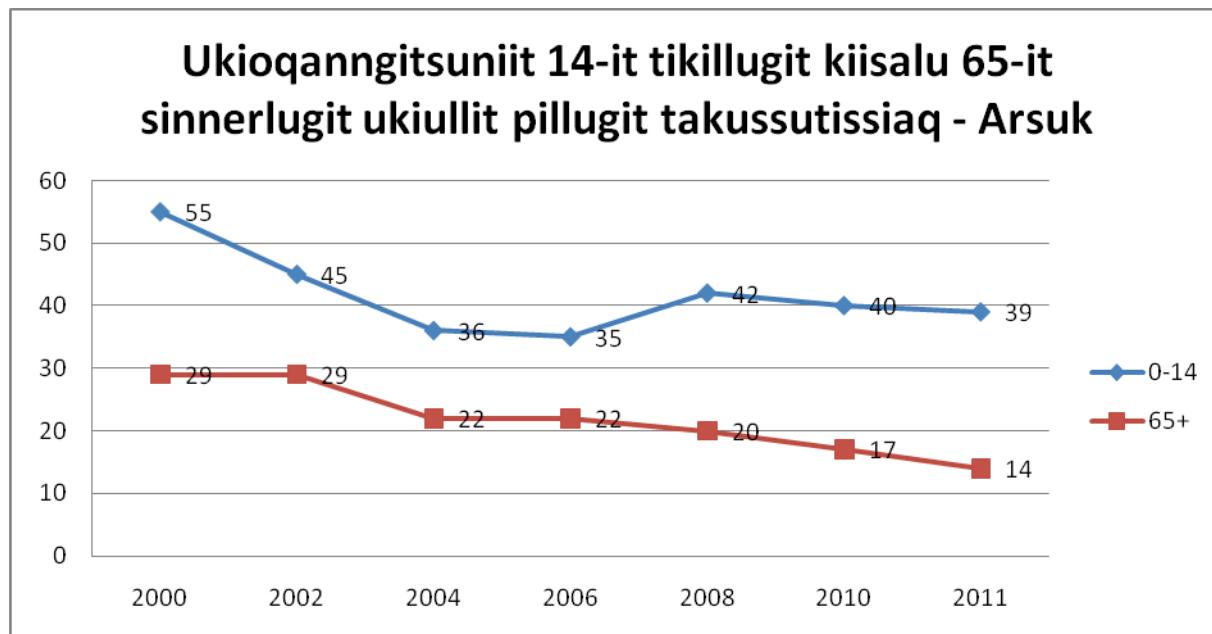
Najugaqariaaseqarnermi takuneqarsinnaavoq, nuuttut amerlanersaat tassaasartut Nuummiit Danmarkimut. Qaasuitsup Kommunianit Nuummut nuuttartut amerlaqaat. Nuuttoqartarnerani imakkajuppoq, nunaqarfimmuit illoqarfeeqqamut nuuttoqartarpooq taavalu illoqarfeeqqamiit illoqarfinnut anginerusunut nuuttoqartarluni. Naliginnavaavok Kommuneqarfik Sermersuup nunaqarfiini najugallit nutsernerat. Aamma Arsummi taamaappoq.

Arsummut nuuttartut avannaaniinngikkunik Qeqqata Kommunianeerput Tunumiillu.

4.3 Pilersuinerup annertussusaa – meeqqat utoqqaallu

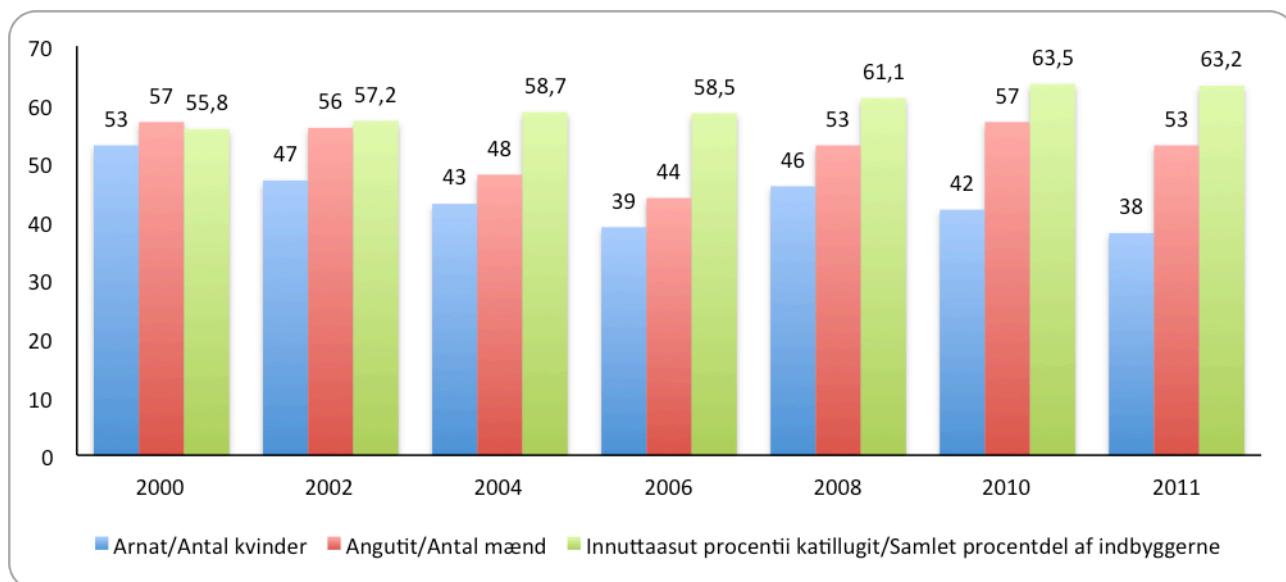
Takussutissiaq 4. Pilersuinerup annertussusaa, Arsuk

Arsummi meeqqat 14-inik ukiullit ikiliartorput, utoqqaat aamma piffissap ingerlanerani ikiliartorput, ikinnerpaasimallutik 2006-imi. Meeqqat ukioqanngitsuniit 14-inut ukiullit 14-iupput, 2011-mi 65-it sinnerlugit ukiullit 39-iupput. Tassa imaappoq meeqqat 15-it inorlugit ukiullit 9,7 %-iupput utoqqalinersiallillu 27,1 %-iullutik, Arsummi innuttaasunut tamanut naleqqiullugit.

4.4 Sulisartut

Takussutissiaq 5. Sulisinnaasut, Isortoq

Sulisinnaasut tamarmik tassaapput 15-inuit 62-inut ukiullit ukiuni 2000-imiit 2008-mut najugaqarsimasut, 2008-mi innutaasut ilaat soraarninngorsinnaasimapput 63-inik ukioqarlutik.

2010 aallarnerfigalugu 65-isileereersimasut soraarninngorsinnaalerput, taamaattumik 2010-mi sulisinnaasut tassaapput 15-inuit 64-inut ukiullit. Arsummi 2011-mi sulisinnaapput 91-it, tassa innuttaasut tamarmiusut 63,2 %-ii.

Arsummi sulisinnaasut amerlassusaat ukiuni kingullerni arfineq-pingasuni aalaakkaasimapput. Sulisinnaasunit angutit arnanut naleqqiullugit amerlaneroqqalaarpot.

Tiniteqilaamut sanillersuussagaanni, tassanimi innuttaasut amerlassusaat Arsummi innuttaasunut assigikannermata (Tiniteqilaami 134-t Arsummilu 144-t 2011-mi), Tiniteqilaami innutaasut katillugit sulisinnaasut 62,9 %-imiipput kiisalu Arsummi 63,6 %-imiilluni. Kisitsisit assigikannerput. Paamiunullu sanillersuukkaanni, illoqarfik Arsummut qaninnerpaaq, Paamiuni 2011-mi 64,6 %-imiilluni, kisitsisit aamma assigikannerput.

5. Inoqtigiit isertitaat

Tabeli 2. Agguaqatigiisillugu iseritat akileraaruteqaataasussat aamma inoqtigiit isertitaat atugassatut 2002-2009

	2002		2004		2006		2008		2009*	
	Akileraa-ruteqaa-taasussat	Atorsin-naasat								
Kapisillit	224.878	196.568	236.102	200.474	167.790	156.959	231.758	213.359	213.874	190.835
Qeqertarsuatsiaat	251.137	209.996	258.519	212.054	274.106	235.788	291.404	243.758	276.269	232.334
Arsuk	204.000	165.309	221.553	174.599	254.400	204.864	277.921	215.969	261.926	211.893
Sermiligaaq	163.800	162.431	176.664	165.784	175.797	177.514	182.499	180.449	204.732	197.994
Kuummiut	153.928	146.068	159.135	149.906	165.161	162.529	184.579	171.684	186.748	180.697
Tiniteqilaaq	116.810	112.460	148.325	138.030	142.026	136.218	147.039	146.932	176.715	166.614
Kulusuk	185.006	161.377	209.581	175.332	185.694	165.053	222.784	194.902	243.856	213.959
Isortoq	170.413	163.323	167.872	154.421	195.160	182.918	175.127	169.996	214.272	197.522

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqisaartarfik statistikbank, august 2011.

Nassuaat: -: soanngilaq Ingen tal. *: 2010 –mut kisitsisit suli takkutinngillat

Tabeli 2-mi takuneqarsinnaavoq inoqtigiit isertitaasa akileraaruserneqartussat atorsinnaasaallu agguaqatigiissinnerat 2008-mi qaffasinnepaajusimasut, tassani kisitsisit 277.921,- kr.-iullutik aamma 215.969,- kr.-iullutik. Inoqtigiit isertitaat akileraaruserneqartussat atorsinnaasallu qaffasinnepaameereerlutik 2009-mi apparput. 2009-mi inoqtigiit isertitatut atorsinnaasaat agguaqatigiissinnerat qaammammut 17.657,75 kr.-imiissimapput.

Siunissami sulissutigineqarpoq isertitat aggarneranni ilangngunniarneqarput piitsuuneq qularnaatsoq, oqaatigisanut ilaanngikkaluarluni paasineqartoq kiisalu piitsut piilik naliliinerit takutitsisussat inoqtigiit isertitaasa amerlassusaannik piitsuunerup killinganut naleqqiullugu.

6. Attaveqarneq

6.1 Assartuutit

Arsuk umiarsuarnik ilaasartaatinit pajuttaatinillu orninnejartarpooq.

Tabeli 6 Kommuneqarfik Sermersuumi nunaqarfiiit umiarsuarmik angallavigisarneri

Bosteder	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Nuuk												
Tasiilaq												
Paamiut												
Ittoqqortoormiit												
Kuummiut												
Kulusuk												
Qeqertarsuatsiaat												
Sermiligaaq												
Arsuk												
Tiniteqilaaq												
Isortoq												
Kapisillit												

Nunaqarfinnukartut

Pajuttaatit

Ilaasartaatit

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq, Sanarfimermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, juli 2010

Qulaani tabelimi takuneqarsinnaasutut Arsuk ilaasartaatinik pajuttaatinillu ukioq kaajallallugu orninnejartarpooq.

Umiarsuit Royal Arctic Line A/S-p umiarsuaatai Arsummiit Arsummut assartuisarput. Sap. ak. marlukkaarlugit ataasiarluni umiarsuaqartarpooq. KNI Pilersuisoq A/S Arsummi umiarsualivimmut oqartussaavoq. (www.ral.gl).

Nunaqarfiliartaat Aqqaluk Ittuk, inunnik angallassisarpoq nioqquqtiisanillu arsartuisarluni, Arsummut tikittarpoq sap. ak. ataasiarluni ukioq kaajallallugu. Qaqortumiit Arsummut umiarsuarneq 515 koruuneqarpoq, tassa 1030 koruuninik siumut utimullu. Meeqqat 2-niit 11-nut ukiullit 50 %-imik akitkiliivigineqartarpooq, aamma soraarnerit, meeqqat marluk inorlugit ukiullit akeqanngitsumik ilaasarpooq.

Arctic Umiaq Line, Sarfaq ittuk atorlugu, Kalaallit Nunaata Kitaa atuarlugu inunnik angallassisarpoq, Arsummiit kujammut avannamullu umiarsuaqartarpooq sap. ak. ataasiarluni. Angalasoqarneranili tamatigut sikorsuit akorngusiisinjaanerat naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Bilettit akitkinnerit angallaffiorpiangitsumi angalanerpaaaffimmilu Qaqortumut 710-890 koruuninik akeqarput kiisalu Nuummut 1175 – 1.520 koruuninik. Qaqortup tungaanut ilaasartaat angalasarpoq akunnerni 15-ini kiisalu akunnerni 24-t missaanni Nuummut (Arctic Umiaq Line).

Arsummi helikopterinut mittarfeqanngilaq.

Sanarfimermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik maannakkut paasissutissutigisinnaanngilaq qanoq allanut assartuisoqartarnersoq, sulissutigineqarporli siunissami Arsummi aqquserngit, aqqusineeqqat kiisalu angallavait allat paasissutissutigisalernissaat.

6.1.1 Assartuutit

Arsummi angallanneq pisarpoq pisuinnarluni imaluunniit ATV-t (firhjulit) atorlugit. Håndværkereqporli ataasiakkaanik biilnik atuisartunik (www.arsukfjorden.gl).

Akileraartarnermut Aqutsisoqarfíup maannakkuugallartukkut Arsummi angallassissutit pillugit kísitsisinik paassisutissanik tunniussaqarsinnaangikkallarpoq. Siunissami tunniussisoqarsinnaangornissaal sulissutigineqarpoq.

6.2 Teknikkikkut atortut

Nukissiorfiit nunaqarfimmi nukimmik pilersuisuupput. Polaroil uuliamik pilersuisuuvoq.

Arsummi eqqaavilereriaatsit makku ingerlanneqarput:

Tabeli 2. Eqqagalereriaatsit Arsummi 1. maj 2010 aallarnerfigalugu

Eqqakkat suussusaat / immikkoort.	Aaq-qiissut	Atuisut		Ingerlatsineq		Ingitsiartorfik
		Inoqu-tigiit	Inuussu-tissarsiuitit	Katersuisut akisussaasut	Katersuinerup akulikissusai	
Eqqagassat	Aap	X	X	Sanaartugass. suliakkerneq.	Sap. ak. marluk	Eqqaavissuaq
Anartarfilerineq	Aap	X	X	Sanaartugass. suliakkerneq.	Sap. ak. marluk	Imaanut kuuffik
Eqqagassat angisuut	Aap	X		Kommune	Upernaakkut saliineq Ataavartumik katersineq	Eqqaavissuaq. Saviminikut immik.
Batteriit mikisut	Aap	X	X	Kommune	Pisiniarfinni tunniussisoqartarpooq	Danmarkimut umiarsuarmik
Elektronikkit eqqagassat	Aap	X	X	Kommune	Ataavartumik katersineq	Danmarkimut umiarsuarmik
Akkumulatorit	Aap	X	X	Kommune	-	
Eqqakkat ulorianartut (assigiinngitsut)	Aap	X	X	Kommune	-	
Nillataartsivitit Qerititsivit	(Aap)	X	X	Kommune	Ataavartumik katersineq	Eqqaavissuaq
Pisat sinnikut uumasullu toqunikut	Aap	X	X	Kommune	Ataavartumik katersineq	Eqqaavissuaq
Eqqakkat navianaateqarsinnaasut	Aap		X		Peqqinnissaqarf. akisussaaffigaa	Nuummut Danmarkimulluunniit
Eqqakkat ikuallanneqarsinnaasut	Aap		X	Kommune	Ataavartumik tunniussineq	Eqqaavissuaq
Eqqakkat ikuallanneqaqqusaanng.	Aap		X	Kommune	Ataavartumik tunniussineq	Eqqaavissuaq

Arsuk eqqakkanut ikuallaavittaarpoq 1999-imi, kisianni ikuallaavik aserornikuuvooq piffissamilu sivisumi atornikuunani. Eqqakkat naliginnaasut suliffeqarfíillu ingitaat ikuallassinnaasut ammasumi ikuallanneqartarput. Imikut sapaatip akunneranut marloriarluni imaanut kuutsinneqartarput. Sapaatip akunneranut marloriarluni eqqakkanik katersisoqartarpooq anartarfinnillu imajaasoqartarluni. Eqqagassat ulorianartut peqqinnissaqarfimmit isumagineqartarput kingornalu Paamiunukaateriarlugit Danmarkimut assartorneqartarlutik.

6.3 Sanaartukkat

Arsummi sanaartugaqanngilaq soorlu ikaartarfinnik imaluunniit sullorsuarnik.

6.4 Attaveqarneq aamma tusagassaqartitsiviit

Nuna tamakkerlugu saqqummersartut aviisit Sermitsiaq aamma AG Arsummi pisiarineqarsinnaapput.

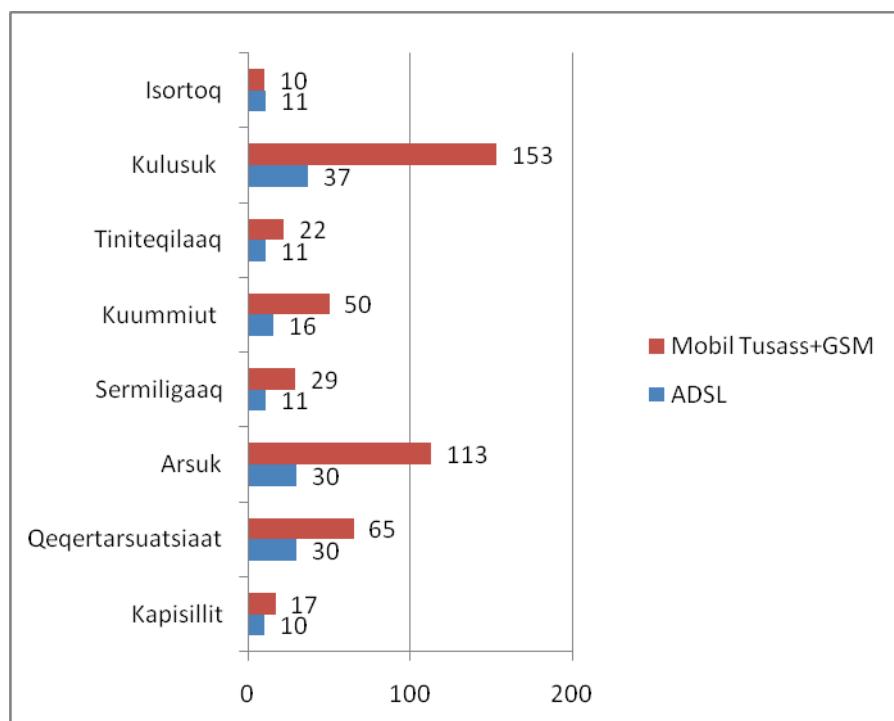
Taakku saniatigut nuna tamakkerlugu radiokkut tv-kkullu KNR aqqutigalugu aallakaatinneqartartut isiginnaarneqarsinnaapput tusarnaarneqarlutillu.

Arsummi internetcaféqanngilaq, atuarfimmili atuakkanik atorniartarfimmi internettimut attaveqartoqarsinnaavoq.

Kommuneqarfik Sermersumi infoboardsit aamma allagarsiiviit piupput nutaarsiassanik nunaqarfimmi pissarsivigineqarsinnaasunik.

Tele Greenlandip mobilinut ADSL-imullu nunaqarfimmi attaveqarneq isumagisaraa.

Takusassiaq 7. Internet aamma mobiltelefon

Najooqqutaq: Tele Greenland A/S, immikku tingerlaaseq juli aamma august 2011.

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq Arsummi 113-it mobilimik atuisuusut. Innuttaasut amerlassusaannut mobilit amerlassusaat naleqqersuukkaanni, inersimasoq ataaseq agquaqatigiisillugu 1,07-nik mobileqarpooq. Inersimasutut isigineqarput 15-ileereersimasut.

Arsummi ADSL-eqarput 30-t. Maannakuugallartukkut inoqutigiit amerlassusaannut ADSL-imut attavillit naleqqersuunneqarsinnaanngikkallarput, paassisutissat taakku pigineqanngimmata.

7. Ineqarneq

7.1 Amerlassusaat aamma illut qanoq ittuunerat

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsiviup maannakkuugallartukkut nunaqarfimmi init qanoq ittuunersut kiisalu qassiuersut oqaatigisinnaanngikkallarpai. Siunissami paasissutissat pineqartut pineqarsinnaalernissaat sulissutigineqarpoq.

7.2 Peqqinnissamut pissutsit

Tabeli 5. Imikoqarnermut tunngasut Kommuneqarfik Sermersuumi

	Kapisillit	Qeqertasuatsiaat	Arsuk	Sermiligaaq	Kuum-miut	Tiniteqilaaq	Kulusuk	Isortoq
Innaallagiaqanngitsut	1	0			2			
Kuuginnartumik imeqanngitsut	39	4			52			
Imermut tankillit	38	4	0	0	8	0	0	0
Igittakkaniq anartarfillit	45	3	83		62			
Septiktank	0	17			2			
Errorsisarfik	1	1	1		15			
Illu kiffartuussivik	1	*	1		1			

Paasissutissanik pissarsiffik: Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik - Kommuneqarfik Sermersooq & Nukissiorfuit

Arsummi imaartakkanik anartarfillit 83-iupput. Aamma errorsisarfearpoq ataatsimik ataatsimillu Illu Sulliveqarluni. Nunaqarfinnut allanut naeqqersuussingaanni, Arsummi illut imaartakkanik anartarfillit amerlanerupput.

Tabeli inoqarfinnut tamanut tunngatillugu tamakkiisuunngilaq, taamaattumik assersuusiornissaq tamakkiisumik periarfissaqanngilaq. Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik kommunimi illoqarfinnut nunaqarfinnullu tunngasunik paasissutissanik katersivoq.

7.3 Agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat

Tabeli 6. Agguaqatigiisillugu illumi ataatsimi najugaqartut amerlassusaat, 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Nuuk	2,4	2,4	2,5	2,3	2,5	2,5
- nunaqarfiiit	2,3	2,2	2,1	1,9	1,9	1,9
Paamiut	1,8	1,7	1,8	1,7	1,8	1,7
- nunaqarfiiit	1,8	1,6	1,4	1,3	1,5	1,4
Tasiilaq	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,2
-nunaqarfiiit	2,5	2,4	2,5	2,4	2,3	2,2
Ittoqqortoormiit	3	2,9	3	2,9	2,8	2,6
- Nunaqarfiiit	0,6	0,5	0,2	0	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik 2011

Arsummi inoqutigiit amerlassusaat agguaqatigiisillugu 1,4-raavoq. Arsummi agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat Kommuneqarfik Sermersumi nunaqarfinnut allanut naleqqiullugu appasinersaavoq.

7.4 Inissarsiorlutik utaqqisutut allattorsimasut

Tabeli 7. Kommuneqarfik Sermersumi utaqqisut INI A/S-mi aamma ISERIT-mi , juli 2011

Angissuseq	1 –mik initialik		2-nik initialik		3-nik initialik		4-nik initialik		5-nik initialik		Katillugit	Ineqarn. akiitsut*	
	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	Utaqq. All.	INI	ISERIT
Illoqarfik / Inissiaatileq.													
Kapisillit		1		5		4		2		0		?	?
Qeqertarsuatsiaat		1		5		6		3		2		?	?
Arsuk		0		1		1		1		0		?	?
Sermiligaaq		0		1		1		1		0		?	?
Kuummiut		1		6		7		3		0		?	?
Tiniteqilaaq		2		1		0		0		0		?	?
Kulusuk		1		4		3		1		0		?	?
Isortoq		1		1		0		0		1		?	?

Paasissutissanik pissarsiffik: Iserit A/S aamma INI A/S

* Inoqutigiit akiitsullit 11. juli 2011

? INI-p nunaqarfinni/ illoqarfimmi illut qassit akitsoqarnersut ilisimanngilai

Marlunniq initialimmik inissarsiortoq Arsummi utaqqisoq ataasiuvoq, pingasunik initialimmik inissarsiortoq utaqqisoq ataasiuvoq kiisalu sisamanik initialimmik inissarsiortoq ataaseq utaqqilluni.

Maannakkuugallartoq inissiaatileqatigiinnut akiitsut pillugit paasissutissanik soqanngikkallarpoq.

7.5 Angerlarsimaffeqanngitsut

Innuttaasunik sullissivimmiit paasissutissiissutigineqartut naapertorlugit Kommuneqarfik Sermersup nunaqarfini angerlarsimaffeqanngitoqanngilaq. Imaanngilarli innuttaasut tamarmik namminneq ineqartut. Matumani ilaatinneqanngilaq inuit ilaasa ilaquuttaminni inisimasuusarnerat.

8. Ilanniartitaaneq

8.1 Meeqqat atuarfiat

Arsummi atuarfik, Arsuup Atuarfia, atuarfiuvoq meeqqanit 40-nit atuarfigineartoq. Atuartuni 1. klassit immikkut atuartinneqartarpuit, taavalu 2.-3. klassit, 4.-5. klassit, 6.-7. klassit kiisalu 8.-9. klassit ataatsimoorlutik atuartinneqartarpuit.

8.1.1 Atuartut amerlassusaat

Tabeli 8. Kommuneqarfik Sermersooq, meeqqat atuarfiani atuartut amerlassusaat 2000-2010

Ukioq atuarfiusoq Illoqarfik	2000/2001	2002/2003	2004/2005	2006/2007	2009/2010*	2010/2011
Nuuk	2520	2513	2613	2420	2118	2049
Paamiut	351	335	336	323	254	250
Tasiilaq	386	445	430	474	445	448
Ittoqqortoormiit	137	148	144	125	93	93
Ivittuut	10	14	12	12	17	14
Qeqertarsuatsiaat	44	46	58	50	27	25
Kapisillit	24	15	9	0	6	5
Arsuk	38	32	20	32	26	18
Sermiligaaq	48	43	46	41	34	34
Kuummiut	84	87	83	72	76	71
Tiniteqilaaq	34	29	23	18	20	19
Kulusuk	66	58	63	64	57	53
Isortoq	31	28	24	16	21	13
Ittaajimmiit	3	3	3	0	0	0
Uunarteq	1	1	0	0	0	0

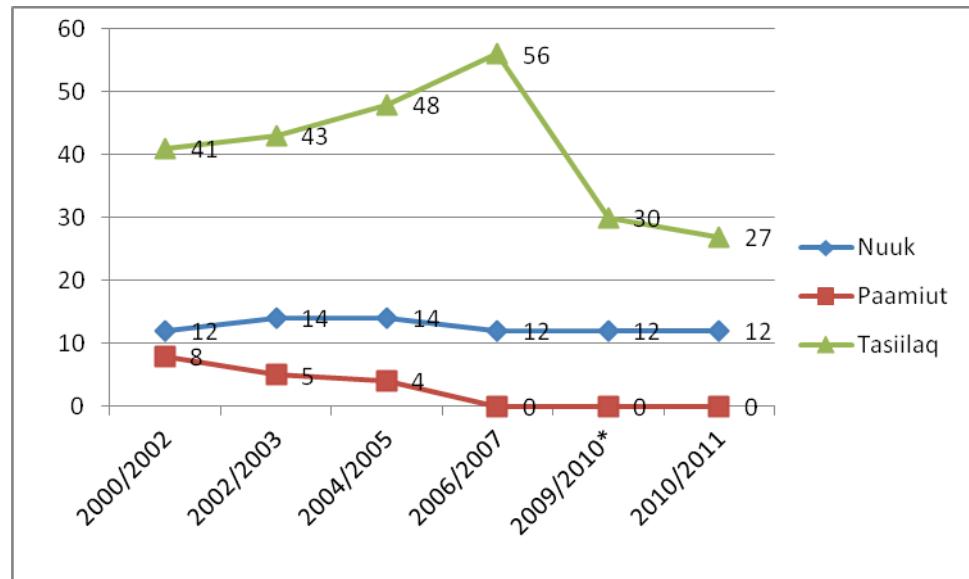
Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat 2000/2001, 2002/2003, 2004/2005, 2006/2007, 2008/2009 aamma 2010/2011, Kulturimut, ilinniartitaanermut, ilisimatusarnermut ilageeqarnermut Inerisaaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik.

* Ukiimi 2008/2009-mi atuarfiusussaagluarpoaq, kiasianni ukioq atuarfiusoq taanna pillugu nalunaarusiortoqarnikuunngilaq.

Tabelimi takutinneqarpoq atuartut ukiut qulit kingulliit ingerlanerini ikiliartorsimasut, ukiumili atuarfiusumi 2006/2007-mi atuartut 20-niit 32-nut amerleriarssimasut. Tassanngaannii atuartut ikiliartoqqilerput ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-miit, atuartut ukioq taanna 18-iullutik.

Takussutissiaq 8. Atuartut nunaqarfinneersut, illoqarfimmi 8.-10.-klassini atuariartortinnejartartut

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat, 2011.

Ukioq atuarfiusoq 2006/2007 tikillugu, 8. klassimi atualersussat, nunaqarfiup atuarfiani Arsummeersut Kangilinnguaneersullu Paamiuni atuarfimmuit atuariartortinnejartartput. Atuartunut angerlarsimaffimmi imaluunniit ilaqtuttaminni najugaqartarpuit. Ukiumi atuarfiusumi 2006/2007-mi Paamiuni Atuartut angerlarsimaffiat matuneqarpoq, Arsummilu atuarfik allineqarluni 8. – 10. klassinit atuarfigineqarsinnaanngorlugu.

8.1.2 Immikkut atuartitsinerit

Piorasaanermut Ingerlatsivik maannakkugallartukkut Arsummi immikkut atuartitsineq pillugu kisitsisinik paasissutissanik tunniussisinnaanngikkallarpoq. Sulissutigineqarpoq siunissami ajornarunnaarnissaa.

Misi, Nuuk, januarimi 2012-imili PPR-i ingerlatilerpaa (Perorsaanikkut Tarnikkullu Atukkatigut Siunnersuisarfik) aamma VSP (Annertusisamik immikkut atuartitsineq) immikkoortut Paamiut, Arsuk, Ivittuut aamma Ittoqqortoormiit siornatigut Kommune Kujalleermit sullinneqartaraluarpuit

8.1.3 Karakterit

Agguqatigiisillugu karakterit Arsummi naggataarutaasumik soraarummeernermeersut Paamiuni agguqatigiisillugu karakterinut ilaapput.

Tabeli 9. 11. aamma 12. klassini naggataarutigalugu soraarummeertut agguqatigiisillugu karakteriinut takussutissiaq 2010

Illoqarfik	Itt.		Tasiilaq		Paamiut		Nuuk	
	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.
Ukioq atuarfiusoq		*		*		*		*
2009/2010 (Karakter-skala nutaaq)	-	*	-	*	-	*	-	*
2008/2009	-	6,2	-	6,4	-	6,9	-	7,7
2007/2008	5,3	6,4	6,4	8,5	6,4	8,2	7,4	8,2
2006/2007	6,5	6,8	7,2	7,6	7,1	8,0	7,2	8,2
2005/2006	6,8	7,7	6,6	8,1	6,4	7,0	7,4	8,1
2004/2005	6,4	7,1	6,7	7,7	7,1	7,9	7,3	8,1
2003/2004	6,7	7,9	6,7	7,9	6,7	7,6	7,1	8,1
2002/2003	7,1	8,0	6,7	8,0	7,0	7,9	7,4	8,0
2001/2002	7,2	7,6	6,6	6,9	6,8	8,4	7,1	8,4
2000/2001	7,7	7,8	6,2	7,2	6,7	7,7	7,3	8,3

Paassisutissanik pissarsiffik: Inerisaaviup karakterinut nalunaarsuiffianit immikkut anillatsitaq, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersusoqarfik juli 2011

Nassuaat 1: Ukioq 2008/2009 aallarfigalugu naliginnaasumut annertusisamullu immikkoortitsisoqassaarpoq, maannakkut atuartoqartalerpoq 10. klassip naammassinissaata tungaanut

** 2009/2010 aallarnerfigalugu karakterilersuisarenq GGS atorneqalerpoq. Tassa A, B, C, D il.il. Kisitsit takuneqarsinnaavoq ilaananili, ukiunut allanut assersuunneqarsinnaanngimmatt. 2009/2010 aallarnerfigalugu assersuussisoqarsinnaalissaq.*

Tabeli atuaraanni, maluginiarneqassaaq karakterilersuinnej ukiumi atuarfiusumi 2009/2010-mi allangortinneqarnikuummat GSS-skalanngorluni. Tamatuma saniatigut aamma maluginiarneqassaaq ukiumi atuarfiusumi 2008/2009-mi naliginnaasumik annertusisamillu atuartitsisarnerit atorunnarnikuummata. Atuartut tamarmik 10. klassi ilanngullugu atuartarpuit.

Paamiut/Arsummi karakterit Ittoqqortoormiinitut Tasiilamitulli iinnarput.

Tabeli 10. Meeqqat atuarfiannik naammassinnittut katillugit 2002-2010

Ukioq	Illoqarfik	Itt.	Tasiilaq	Paamiut	Nuuk	kommunimi katillugit
	Naling.	3	19	14	58	94
	Annert.	10	12	13	104	139
Katillugit 2002		13	31	27	162	233
2004	Naling.	9	40	13	60	122
	Annert.	8	15	9	102	134
Katillugit 2004		17	55	22	162	256
2006	Naling.	6	34	11	45	96
	Annert.	13	11	8	103	135
Katillugit 2006		19	45	19	148	231
2008	Naling.	3	43	9	72	127
	Annert.	3	18	12	89	122
Katillugit 2008		6	61	21	161	249
2010	-	5	55	24	192	275

Paassisutissanik pissarsiffik: Inerisaaviup karakterinut nalunaarsuiffianit immikkut anillatsitaq, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersusoqarfik juli 2011

Nassuaat 1: Ukioq 2008/2009 aallarfigalugu naliginnaasumut annertusisamullu immikkoortitsisoqassaarpoq, maannakkut atuartoqartalerpoq 10. klassip naammassinissaata tungaanut

Paamiuni/Arsummi atuartut meeqqat atuarfiat naammassillugu soraarummeertartut amerlassusaat 19-init 27-nut nikerarput ukiuni 2002-miit 2010-mut.

Inerisaaviup atuartut immikkoortunut pingasunut agguartarpai:

- Atuartut "nukittuut", nassuiardeqarluni atuartut karakteerisa 30 %-iat amerlanerusulluunniit B-miittut (10) imaluunniit A-miittut (12)
- Atuartut "pikkorissut", nassuiardeqarluni atuartut karakteerisa 50 %-it amerlanerusulluunniit E-p (2) aamma C-p (7) akornanniittut (karakteerit marluullutik ilaallutik)
- Atuartut "sanngiitsut", nassuiardeqarluni atuartut karakteerisa 50 %-ii amerlanerusulluunniit Fx-imiettut (0) appasinnerusulluunniit

Tabeli 9. meeqqat atuarfianni atuartut amerlassusaannut tabeli 2000-2011

	Amerl.	Procentit	Amerl.	Procentit
	2010		2011	
"Nukittuut"	1	4 %	1	4 %
"Pitsasut"	17	71 %	14	56 %
"Sanngiitsut"	6	25 %	10	40 %
Katillugit	24	100 %	25	100 %

Paasissutissanik pissarsiffik: Ilanniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik

Atuartut "pikkorissut" amerlassutsikkut procentikkullu appariartorput. Taakku illuatungilerneqarput amerlaqataannik atuartut "sanngiitsut" amerleriarmata. Atuartut "nukittuut" amerlassusaat Paamiuni aalaakkaapput. Paamiuni/Arsummi soraarummeertartut affaat akunnattumik inissismapput, atuartutut "pikkorissutut". Ataasiinnaq atuartuuvoq "nukittooq". Amerlasuut atuartuupput "sanngiitsut".

Tabeli 10. Paamiuni atuartut ilisarnaataat suaassutsimut agguarlugit 2011

	Niviarsiaqqat	Nukappiaqqat	Katillugit
"Nukittuut"	0	1	1
"Pikkorissut"	10	4	14
"Sanngiitsut"	5	5	10
Katillugit	15	10	25

Paasissutissanik pissarsiffik: Ilanniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik

2011-mi Paamiuni meeqqat atuarfiat naammassivaat 25-t, niviarsiaqqat 15-it nukappiaqqallu 10-t. Atuartuni "pitsasuni" niviarsiaqqat amerlanerupput. Atuartuni "sanngiitsuni" niviarsiaqqat nukappiaqqallu amerlaqatigiippuit. Atuartoq "nukittuutuaq" nukappiaraavoq.

Tabeli 11. Paamiuni atuartut ilisarnaataat agguarlugit ilinniarlarsimassutsikkut killifimmut f 2011

	Efterskole	Sinneruttut	Katillugit
"Nukittuut"	1	0	1
"Pikkorissut"	7	7	14
"Sanngiitsut"	0	10	10
Katillugit	8	17	25
Procent tamarmiusut aallaavigalugit	32 %	68 %	100 %
2010-mi procentinut agguataarneri	25 %	75 %	100 %

Paasissutissanik pissarsiffik: Ilanniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik

2010-mi 2011-miluunniit atuarunnaartut arlaannaalluunniit ilinnialersimannngilaq. Sinneri, tassa atuartut ilinnialerniarlutik ingerlaqqinngitsoortut, aggaqatigiisillugu appariartorput 75 %-niik 2010-mi 2011-mi 68 %-nut. Pissutaavoq amerlasuut efterskoleriarsimaneri.

Kisitsisini takuneqarsinnaanngilaq Arsummi atuartut ataasiakkaat qanoq ingerlasimanerat, atuartullu angajulliit Paamiunkartariaqtarmata soraarummeeriartorlutik, tassani atuartut ilisarnaataat ilaatinneqarput.

8.2 Efterskolerneq aamma AFS-p ingerlarnga

8.2.1 Efterskole

Tabeli 15. Efterskolemi atuartut 2010/2011, Paamiut

Ukioq	2010/2011				
	Ivittuut	Paamiut	Nuuk	Tasiilaq	Itt.
Villads Villadsen	-	3	8	1	1
Maniitssoq	-	4	12	4	1
Danmarkimi	-	7	88	20	3
Katillugit	-	14	108	25	5

Paasissutissanik pissarsiffik: Oqaatsinik Pikkorissarfik, 2011

Ukiup siuliani Kalaallit Nunaanni efterskoleni efterskokersimasut qanoq amerlatigisimanersut paasinngilarput. Ersaripporli ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi meeqqat kitaaneersut amerlanerit nunami efterskoleni atualersimasut. Kisitsini illoqarfinneersuni immikkoortinnejannigillat meeqqat nunaqarfinneernersut. Paamiut kisitsisaataanni taamaasilluni Arsummeersut ilarataannaapput. Atuartut pingasut Paamiut/Arsummeersut, Qasigiannguani Villads Villadsenip efterskoleani. Atuartut sisamat Maniitsumi atuarput. Sisimiuni Oqaatsinik Pikkorissarfimmiit oqaatigineqarpooq, inuusuttut amerliartortut Danmarkimut atuarliartortartut. Ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi atuartut 7-t Paamiuniit Danmarkimut efterskoleriarput. Ilisimaneqanngilaq taakkunannaq qassit Arsummeernersut.

8.2.2 AFS-p ingerlarnga

Arsummeersoq atuartoq ataaseq nunarsuarmioqatigiinni paarlaasseqatigiittarneq aqquaarpaa American Fields Service aqqutigalugu. Sisamat USA-miipput ataaserlu Brasiliami. Assersuitigalugu Nuummeersut 43-t piffissami taamatut aallarput ataaserlu Arsummeerspoq. Kommunmi illoqarfiiq nunaqarfiilluunniit allat piffissami 2000-imiit 2011-mut AFS-ertitsinngillat.

8.3 Piareersaatigalugu ilinniarnerit

8.3.1 Piareersarfik

Arsummi Piareersarfekanngilaq. Piareersarfik qaninnerpaaq Paamiuniippoq. Ilisimaneqanngilat inuusuttut qassit Arsummeersut Piareersarfimmum piareersariartortarnersut, taamaattoqassappalli pisariaqarpooq Paamiunukaqqaarnissaat.

Takussutissiami takutinneqarput Paamiutni Piareersarfimmum qinnuteqarsimasut tiguneqarsimasullu qassiuneri.

Tabeli 16. Piareersarfimmi AEU-mik atuarniarlutik qinnuteqartut tiguneqartullu 2006-2011

Qinnuteqartut tiguneqartullu amerlassusaat	2006		2007		2008		2010		2011	
	Qinn.	Tigu.								
Paamiut	32	17	35	16	42	26	48	48	48	48
Nuuk	?	?	?	?	?	?	?	93	?	30
Tasiilaq		?	94	35	84	15	99	17	?	12
Ittoqqortoormiut	?	?	?	?	?	?	?	8	?	?

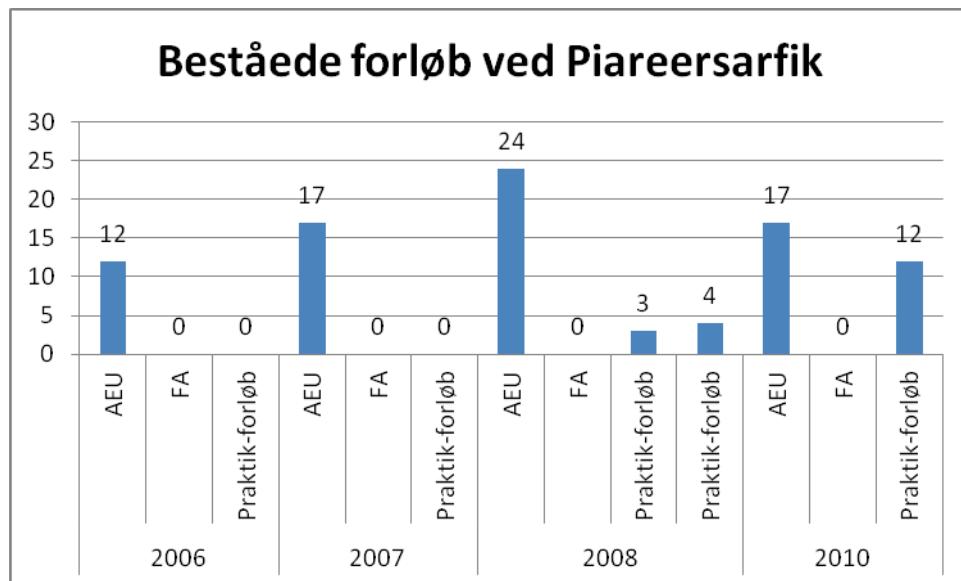
Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2012

Paamiuni Piareersarfimmi ukiuni marlunni kingullerni qinnuteqartut tamarmik akuerisaapput. 2011-mi 48-t akuerineqarput. Qinnuteqartut 2006-imiilli amerliartorsimapput. Piareersarfimmi atuartut

arlaannaalluunniit ingerlaannarluni meeqqat atuarfianniit atualinngilaq (Suliffeqarnermut Inuussutissarsiornermullu Naalakkersuisoqarfik).

Takussutissiaq 8. Piareersarfik, Paamiuni angusisut

*AEU = inuussutissarsiutigiligassamut ilinniarnissamat piareersarfik | FA = Meeqqat atuarfianni naggataaraasumik soraarummeerneq (ilallugu imaluunniit tamaat) | Ilinn. Atatillugu sungiusaatigalugu sulineq = piareersarfik ilinn. Atatillugu sungiusaatigalugu sulineq
Paasissutissanik pissarsiffik: Piareersarfik Kommuneqarfik Sermersumi, august 2011*

Paamiuni Piareersarfimmi taamaallaat atuartinnejartarpuit inuutissarsiutigiligassamut ilinniarlutik piareersartut tassungalu atatillugu ilinniarnermut atatillugu sungiusaatigalugu sulisarneq. 2010-mi 17-it AEU naammassisivaat, 12-it ilinniarnerminnut atatillugu sungiusaatigalugu sulippot.

Tabeli 17. Piareersarfimmi AEU-mik naammassisimasut amerlassusaat, 2006-2011

Angusisimasut amerlassusaat	2006		2007		2008		2010		2011	
	AEU-1	AEU-2								
Paamiut	9	8	12	4	12	14	14	19	14	21
Nuuk	?	?	?	?	?	?	?	?	33	?
Tasiilaq		-	18	19	17	16	25	19	12	12
Ittoqqortoormiit	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

Paasissutissanik pissarsiffik: Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermut ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2012

8.3.2 Piorsaavik

Arsummi Piorsaaveqanngilaq, Piorsaavimmi atuarusukkaanni, Piorsaavik qaninnerpaaq Nuummiippoq. Piorsaavik suliffissarsuussiarfik aqqutigalugu inuusuttunut neqeroorutaavoq. Suliniutaavoq inuusuttut tunngaviusumik ilinnialeernissaminut imaluunniit soqtigisatik naapertorlugit sulilernissaminut piareersartarnissaat. Igaffeqarpoq aamma sannaveqarpoq. IT atoqqinerlu aamma qingigassaapput.

8.4 Ilinniaqqinnissamat aamma inuussutissarsiuteqalernissamat ilinniaqqinneaq

Arsummi ilinniaqqinnissamat imaluunniit inuussutissarsiuteqalerissamat ilinniarnerit ingerlanneqarsinnaanngillat. Taakku arlaat ingerlanniaraanni Arsuk qimallugu aallartariaqarpoq.

Inuussutissarsiuteqalernissamut tunngaviusumik ilinniakkat 42-t kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaapput, inuussutissarsiuteqalernissamut ilinnikkat 30-t ingerlanneqarsinnaapput Danmarkimut atuagorsorialtsiartarluni kiisalu inuussutissarsiuteqalernissamut ilinniakkat 16-it atuagorsornertaat Danmarkimi ingerlanneqartarpuit.

Inuussutissarsiutigiligassamut ilinniariit tallimat Paamiuniippuit, ilinniartulli illoqarfimmuit allamut imaluunniit nunamut allamut ilinniariartariaqarput allamik ilinniagaqarusukkunik.

HTX ingerlanneqartarpoq Sisimiuni, Nuummi ilinniarnertuunngorniarfimmi, Qaqortumi aamma Aasianni kiisalu HHX Qaqortumi.

8.5 Nangitsiviusumik ilinniartitaaneq

Kommunimi innuttaasut qaffasinnerusumik ilinnialersimasut pillugit paasissutissat Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Pisortaqrifimmit pissarsiarineqarsinnaasimanngillat, tassunga ilanggullugit qassiuneri aamma sumut ilinniagaqarneri. Paasissutissanik pissarsisinnaannginnermut pissutaavoq ajornarsinnaasarmat qaffasinnerusumik ilinniagaqalersimasut suminngaanneernerisa paasinissaat, amerlanerpaat allamut nuuttariaqartarmata ilinniariarlutik. Siunissami paasissutissat takku pisalernissaat sulissutigineqarpoq.

Ilinniakkat akunnattumik sivisussusillit ilinniakkallu qaffasissut ataasiakkaat Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaapput amerlanertigulli nunamut allamut aallartariaqarpoq ilinniariarluni.

Uku ilinniakkat Kalaallit Nunaanni ilinniarneqarsinnaapput:

- Akademiøkonom (Niuernermik Ilinniarfik, Nuuk)
- Arktisk Teknologi (Center for Arktisk Teknologi, Sisimiut)
- TusagassiorAQ (Tusagassiorunngorniarfik, Nuuk)
- Ilinniartitsisoq (Ilinniarfissuaq/Grønlands Seminarium, Nuuk)
- Kulturi aamma Inuiaqatigiit Oqaluttuarisaanerat (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Procestekniker (INUILI, Narsaq)
- Inuiaqatigiilerineq (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Serviceøkonom (Niuernermik Ilinniarfik, Qaqortoq)
- Perorsaasoq (Perorsaanermik Ilinniarfik, Ilulissat)
- Inunniq Isumaginninnermut Siunnersorti (Inunniq Isumaginninnermut Siunnersortit Ilinniarfiat, Nuuk)
- Oqaatsit, Atuakkialerineq aamma Tusagassiuutit (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Peqqissaasoq (Peqqissaanermik Ilinniarfik, Nuuk)
- Teologi (Ilisimatusarfik, Nuuk)

9. Inuutissarsiutit

9.1 Pisortat suliffeqarfiaat

- Pisortat paaqqinnittarfii uku Arsummi piupput (Sanarfinermet Avatangiisinullu Ingerlatsivik, maj 2010):
- Meeqgerivik
- Atuarfik
- Utoqqarnut najugaqatigiiffik
- Nakorsiartarfik
- Illu Sullivik
- Kommunip allaffia
- Oqaluffik
- Katersortarfik

9.2 Suliffeqarfiiit

- Paamiuni sulliviit makku piupput (Sanarfinermet Avatangiisinullu Ingerlatsivik, maj 2010): Niuertoq (Pilersuisoq)
- Orsussaarniarfik (Polaroil)
- Tele aamma allakkerivik (Tele-Post)
- Kioski
- Aalisakkerivik (Arsuk Food ApS)
- Motellit marluk (Motel Kialaaq aamma Motel Robi)

9.2.1 Takornariaqarneq

Attaveqaatit angallannermilu akit Kalaallit Nunaanni Arsummi eqqaanilu takornariaqarnermik ineriaartortitsinissamut aporfinni annersaapput.

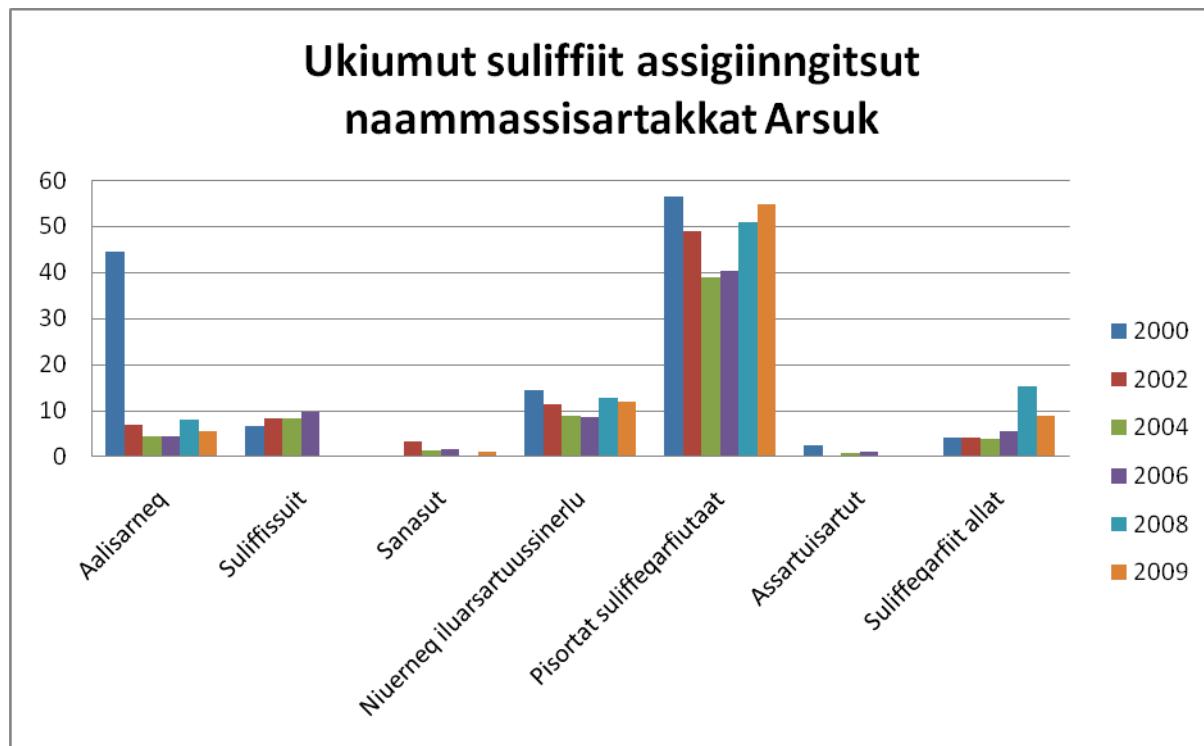
Arsummi motellini marlunni Kialaami aamma Robimi unnuisoqarsinnaavoq. Aamma illuaqqami/aasarsiortarfimmi unnuisoqarsinnaavoq.

Arsuk nammineq outfittereqarpooq, Jakunnguaq Hansen, Greenland Tourismimi akuersissummik pinikuusoq takornarianik kiffartuussinissamut. Jakunnguaq Hansenip Motel Kialaami ineqarnissaq umiatsiamillu angallassisarneq neqeroorutigisarpai. (www.arsukfjorden.dk)

9.3 Suliffissaqaartitsineq

Takussutissiaq 9. Paamiut nunaqarfiai ukiumut suliffiit assigiinngitsut naammassisartagaat, 2000-2009

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, statistikbanken aug. 2011

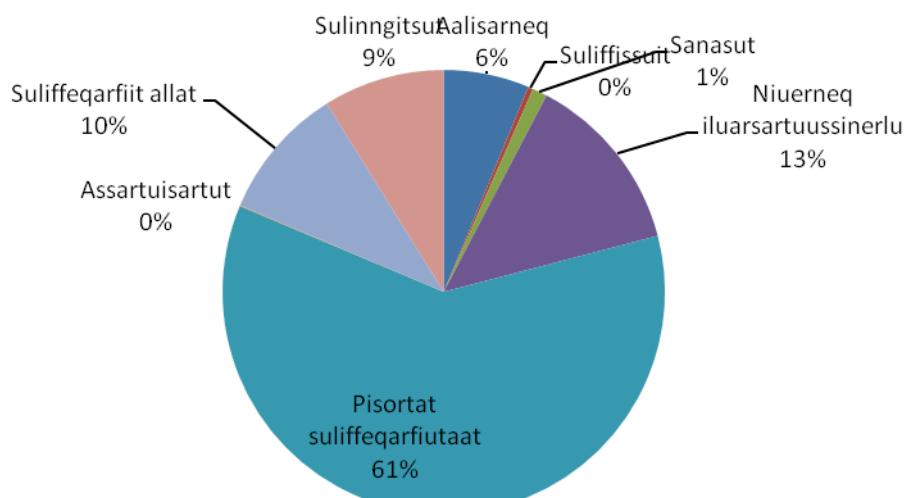
Arsummi sulliviit ingerlatat annersaraat pisortat allaffisornerat, tassani amerlanerpaat sulisorineqarput. Ukioq 2000-imiit ulloq mannamut aalisarneq appiarujussuarnikuvoq. Niuerneq iluarsaannerlu tulliullutik amerlanerpaanik sulisitsipput, sulisillugit inuit 36-t.

Kalaallit Nunaanni naatsorsueqqissaartarfip maannakkuugallartukkut 2009-p kingornanut tunngasunik paasissutissanik tunisisinnaanngikkallarpoq. Siunissami paasissutissat tamakku pineqarsinnaanngornissaat sulissutigineqarpoq.

Takussutissiaq 10. Sulisartoqarneq sulisinnaasut aallaavigalugit, Arsuk 2009

2009-mi sulisartoqarneq procentinngorlugu Arsuk

10. Inunniq isumaginninnermi pissutsit

10.1 Sunngiffimmi sammisat aamma peqatigiiffilerineq

Tabeli 18. Kommuneqarfik Sermersuup nunaqarfiini sunngiffimmi susassaqtitsineq

Illoqarfik	Kapisillit	Qeqertarsuatsiaat	Arsuk	Sermili-gaaq	Kuum-miut	Tiniteqi-laaq	Kulusuk	Isortoq
Ingerlataq		aap						
Timersortarfik			aap	aap	aap	aap	aap	aap
Isikk. arsarneq								
Assam. arsarneq								
Volleybold			aap					
Sulorarneq								
Basketball								
Nerrivimmi arsaararneq								
Sisupilorneq		aap					aap	
Ujakkaarneq								
Tae-Kwon-Do								
Inuit Games							aap	
Qajaq	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap
Fritidsklub	aap	aap						
Ungdomsklub								
Spejderit								
Katersugaasivik	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap
Sunngiffimmi atuartitsineq			aap					
Caféer				aap				
Qimusser tartutut peqatigiiffiat								
Sanaluttarneq								
Maji peqqinnartuutiguk								
Isiginnaartitsineq		aap						

Paasissutissanik pissarsiffik: Piorasaanermut Ingerlatsivik

Arsummi isikkamik arsarnissamut, sulorarnissamullu periarfissaqarpoq. Taakku saniatigut cafeqarpoq, fritidsklubeqarpoq sunngiffimmilu atuartitsisoqartarluni.

10.2 Meeqqat inuusuttullu

10.2.1 Meeqqeriviit neqeroorutillu

Tabeli 19. Paqqinnittarfiiit katillugit aamma meeqqanut inuusuttunullu illoqarfinni suliniutit 2011

	Kapisillit	Qeqertasuatsiaat	Arsuk	Sermiligaaq	Kuummiut	Tiniteqilaaq	Kulusuk	Isortoq
Atuarfiit	1	1	1	1	1	1	1	1
Meeqqeriviit	0	0	0	0	0	0	0	0
Meeraaqqueriviit	0	0	0	0	0	0	0	0
Init pinnguartarfiiit	0	0	0	1	1	1	0	1
Ulluunerani paarsisartut	1	0	0	0	0	0	1	0
Meequerivik meeraaqquerivittalik	0	1	1	0	0	0	0	0
Skolepasning	0	0	0	0	0	0	0	0
Fritidshjem	0	0	0	0	0	0	0	0
Ornittakkat	0	0	0	0	0	0	0	0
Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiiit	0	0	0	0	0	0	0	0
Angajoqqaarsiat (nal. + prof.)	*	*	1	5	3	4	5	0
Meeqq. Ilaqtariinnullu sullissivik	0	0	0	0	0	0	0	0
Inuusuttunut siunnersortit	0	0	0	0	0	0	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq

* Nuummut atapput

Qiviaraanni meeqqanut inuusuttunullu nunaqarfinni suut neqeroorutaanersut, takuneqarsinnaavoq Arsummi atuarfeqartoq ataatsimik kiisalu meeraaqqueriviutigalugu meeqqeriveqartoq ataatsimik. 2011-mi angajoqqaarsiat Arsummi ataasiupput.

10.2.2 Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissitat

Tungiuinermut Ingerlatsivik Paamiuni meeqqat arsaarinnissutigineqartartut amerlassusaat pillugu maannakkukt paasissutissanik tunniussisinnaangikkallarpoq. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut, inissiinermut pissutaasut sumullu inissiisarnerit pilligit siunissami paasissutissanik tunniussisinnaangornissaq sulissutigineqarpoq.

10.3 Utoqqarnik isumassuineq

Tabeli 20. Utoqqarnik isumassuineq

	Kapisillit	Qeqertarsuatsiaat	Arsuk	Sermili-gaaq	Kuum-miut	Tiniteqi-laaq	Kulusuk	Isortoq
Paaqqinnittarfiiit	-	1 (10)	-	-	-	-	-	-
Oqilisaaviit	-	-	-	-	-	-	-	-
Utoqqaat illui	3	2	1	4	4	4	-	4
Angerlars. ikiorteqarneq	5	12	5	4	4	3	4	2
Ulluunerani neqeroorutit	-	-	-	-	-	-	-	-

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumi inersimasunik isumassuivik, august 2011

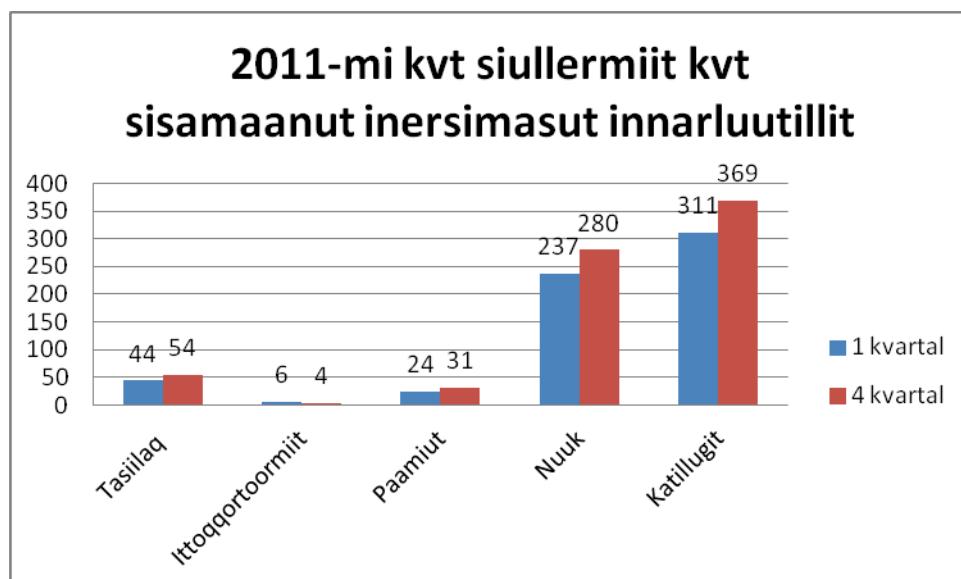
Arsummi utoqqaat illoqarpoq 8-nut inissalimmik. Maannakakut taamaallaat sisamat najugaqarput. Angerlarsimaffimmi ikiorti ataasiuvoq, nunaqarfimmilu utoqqaat tallimat angerlarsimaffimmi ikiortinit sullinnejartarpuit.

Paaqqinnittarfefeqanngilaq, oqilisaaveqanngilaq aamma Arsummi ulluunerani neqerooruteqanngilaq.

10.4 Innarluutilinnik isumassuineq

10.4.1 Inuit innarluutillit amerlassusaat innarluutillu suuneri.

Takussutissiaq 12. Inersimasut innarluutillit amerlassusaat

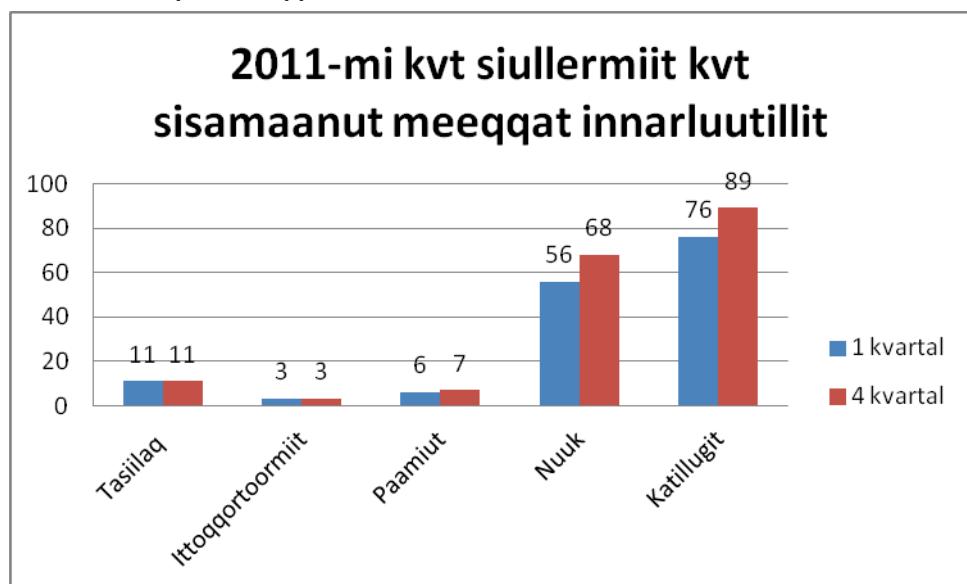

Paasissutissanik pissarsiffik Tungiuinermut Ingerlatsivik

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq, 2011-mi 4. kvartalimi Paamiuni najugaqartut innarluutillit 31-usut. Ilisimaneqanngilaq taakkunannga qassit Arsummeernersut.

Takussutissiaq 11. Meeqqat innarluutillit amerlassusaat

Paasissutissanik pissarsiffik: Tungiuinermut Ingerlatsivik

2011-mi kvartalit sisamaanni Tasiilami inersimasut innarluutillit 54-iupput. Taakku arlaat inersimasut Isortumeersuunersut ilisimaneqanngilaq.

Innarluutip qanoq ittuuneranut tunngasunik paasissutissani Tungiuinermut Ingerlatsivik maannakkut tunniussisinnaanngilaq. Kingusinnerusukkut paasissutissat taakku ilanngunneqartarnissaat sulissutigineqarpoq.

10.4.2 Sulliviit aamma neqeroorutit

Tungiuinermut Ingerlatsiviup maannakuugallartoq Arsummi paaqqinnittarfii neqeroorutillu pillugit kisitsisinik paasissutissanik tunniussaqarsinnaanngikkallarpooq. Arsummi innarluutillit ikorfartorteqarsinnaapput imaluunniit angerlarsimaffimmi ikiortimik ikiorneqarlutik. Illoqarfinni innarluutilli periarfissarissaarnerupput. Paamiuni assersuutigalugu ataatsimut ineqarfeqarpoq, ineqarpoq tallimanik innarluutilinnut tulluussakkanik, ornittagaqarpoq ataatsimik ullormullu neqerooruteqarluni ornitakkamik ataatsimik.

10.4.3 Innarluutillit angerlarsimaffiup avataanut inissitat

Tabeli 22. Innarluutillit inissitat, 2012

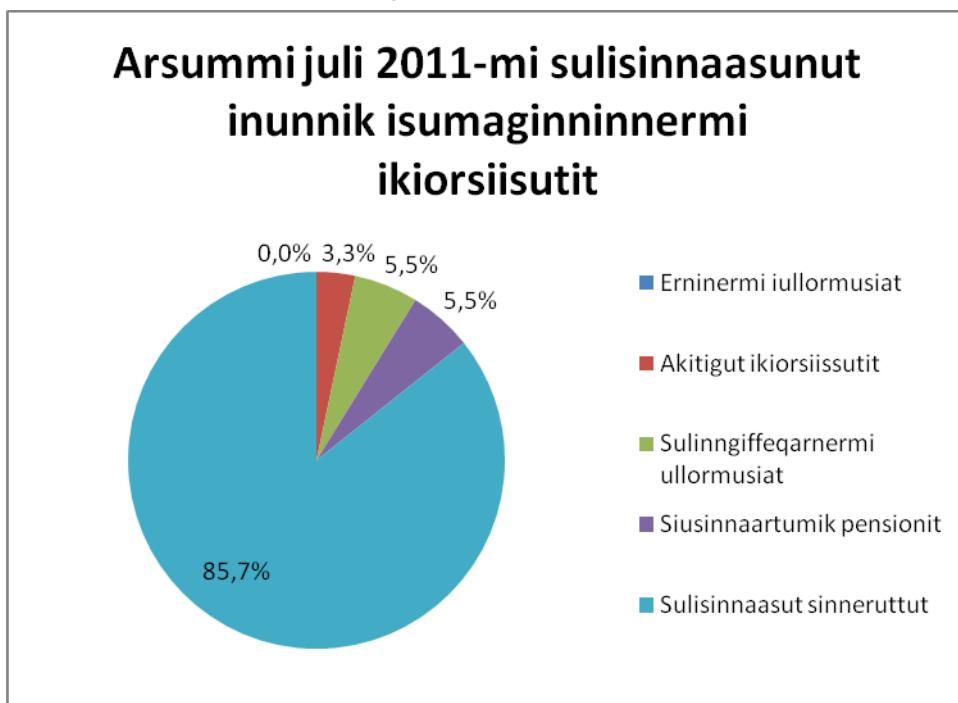
	Kalaallit Nunaanni angerl. avataanut inissitat 2012	Danmarkimi angerl. Avataanut inissitat 2012
Illoqarfik	Meeqqat	Inersimasut
Tasiilaq	2	6
Ittoqqortoormiit	0	0
Paamiut	2	5
Nuuk	16	42
Katillugit	20	53

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumi inersimasunik isumassuivik

2012-imi kvartalimi siullermi Paamiuni meeqqat innarluutillit marluusut inersimasullu tallimat, Kalaallit Nunaanni paaqqinnittarfinnut inissinneqarsimasut, allat inersimasut sisamat maannakkut Danmarkimi paaqqinnittarfinni najugaqarput. Ilisimaneqanngilaq taakkunannga qassit Arsummeernersut. Kisitsisini takuneqarsinnaanngilaq Arsummi pissutsit qanoq innersut.

10.5 Inunniq isumaginninnermi ikorsiissutit tunniuttakkat

Takussutissaq 13. Inunniq isumaginninnermi ikorsiissutit

Juli 2011-mi tallimat siusinaartumik pensionisiaqarput, tallimallu suliffissaaleqilluitk, pingasut annertussusileriikkanik ikorsiissutinik pisartagaqarput 2011-mi. tassa imaappoq sulisinnaasunut naleqqiullugu siusinaarlutik pensionisiallit 5,5 %-iupput kiisalu sulisinnaasunut naleqqiullugu suliffissaqanngitsut 5,5 %-iupput.

Inuit 18-it utoqqalinersiaqarput taava ernereernerup kingorna ullormusiaqartoqanngilaq. Tassa imaappoq Arsummi pisortat inuit katillugit 31-t pilersorpaat. Kisitsit procentinngoraanni taava Arsummi inuit inersimasut pisortanit pisartagaqartineqartut 30,1 %-iupput. Inersimasutut isigineqarput inuit 18-ileereersimasut qummullu.

Qupperneq 24 aamma 25-mi takussutissiamut sanillersuukkaanni, sulisinnaasut pisortat suliffeqarfiutaanni inuit 61 %-ii atorfekarpuit.

10.5.1 Suliffissaaleqisut

Tabeli 23. januar 2011-mut naleqqiullugu 2011-mi oktoberimi, novemberimi decemberimilu suliffissaaleqisut amerlassutsimikkut ineriarornerat

Sermersooq 2011	Januar 2011	Oktober	November	December	Okt/ Nov/ Dec agguaqatigiisillugit
Nuuk	594	590	635	686	637
Paamiut Arsullu	171	148	167	165	160
Tasiilaq	170	115	140	201	152
Ittoqqortoormiit	*	55	59	56	57
Sermiligaaq	*	47	41	40	43
Isortoq	*	2	4	8	5
Kulusuk	*	19	19	19	19
Tiniteqilaq	*	12	12	14	13
Kuummiut	*	38	42	50	43
Qeqertarsuatsiaat	*	13	19	11	14
Kapisillit	*	8	5	5	6
Katillugit	947	1047	1143	1255	1147

Paasissutissanik pissarsiffik: Tungiuinermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq, 2012

Arsummi suliffissaaleqisut Paamiuni suliffissaaleqisut naatsornerannut ilaapput. Illoqarfik ataatsimut isigalugu nunaqarfillu agguaqatigiisillugu 2011-mi kvartalimi kingullermi 160-it suliffissaaleqipput. Kisitsisit Arsummi pissutsinik immikkut takutitsinngillat.

Tabeli 24. Sulisorisinhaasanut naleqqiullugu suliffissaaleqisut procentiat

	Oktober	November	December
Nuuk	4,8	5,22	5,6
Paamiut aamma Arsullu	9,3	14,7	15,7
Tasiilaq	9,3	10,7	15,4
Ittoqqortoormiit	18	19,4	18,3
Sermiligaaq	37,6	32,5	31,7
Isortoq	3,4	7,0	13,5
Kulusuk	10,4	10,4	10,4
Tiniteqilaq	14,8	14,8	16,4
Kuummiut	18,6	20,6	24,6
Qeqertarsuatsiaat	9,1	13,2	7,9
Kapisillit	13,3	8,3	8,3

Paasissutissanik pissarsiffik: Tungiuinermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq, 2012

Paamiuni Arsummilu suliffissaaleqisut amerliartorput 2011-mi kvartalimi kingullermi. 2011-mi decemberimi suliffissaaleqisut procentiat Tasiilami suliffissaaleqisut procentiannut iinnarpoq.

11. Pinerluttarneq

Tabeli 25. Illoqarfinni pinerluttarnerit

Illoqarfik	Nuuk					Paamiut					Tasiilaq / Itt.				
	2002	2004	2006	2008	2010	2002	2004	2006	2008	2010	2002	2004	2006	2008	2010
Ukioq															
Pinerluut															
Inuarneq	0	2	4	1	3	0	0	0	0	0	1/1	0	2	1	0
- Inuariarneq	3	2	4	7	2	0	1	1	1	3	1/2	2	3	3	6
Persuttaaneq	196	230	220	217	271	34	63	58	43	37	57/16	70	76	98	45
-Angerlarsimaffimi eqqissiviilliornerit	-	-	-		953	-	-	-		146	-	-	-	-	323
Kinguaassiutitigut kanngutsaattuliornerit	49	42	20	7	134	25
Pinngitsaaliinerit pinngitsaaleeriernerillu	40	27	38	27	25	7	8	7	7	3	11/4	19	37	30	18
Qanigisanik atoqateqarneq, meeqqanik atoqateqarneq, kanngutsaattuliorneq	29	33	39	31	83	3	7	0	4	14	59/5	28	48	14	51
Aallat kinguaassiutitigut kanngutsaattuliornerit	0	2	-	-	-	0	0	-	-	-	1/0	0	-	-	-
Allat pigisaannik pinerluttuliornerit	78	54	1532	1582	1609	5	1	93	156	78	12/0	5	150	185	144
Pigisanik tillinnerit	151	102	176	130	105	11	18	7	12	1	19/1	6	10	14	4
Angerlarsimaffinnut tillinniarnerit	139	406	288	159	311	31	35	16	27	21	102/4	27	32	31	45
Tillinnerit	673	928	970	975	855	38	41	39	30	29	93/4	59	67	56	47
Aserorterinerit	-	-	307	299	287	-	-	45	58	25	-	-	53	42	43
Ikiaorornartulerineq	188	-	173	235	219	14	-	21	9	16	19/0	-	4	2	10
Aqqusinikkut angallannermi pinerluttuliornerit	255	.	322	321	558	8	.	11	12	6	15/0	.	26	23	22
- aalakoorluni biilernerit	86	62	73	72	71	6	4	4	0	0	2/5	0	2	7	6

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni politiit sulifeqarfittut nalunaarutaat, Politimestereqarfik 2002, 2004, 2006, 2008, 2010.

-: Ukiuni ukunani kisitsisit pigineqanngillat. : ukiuni tassaniinnaq imiqassartorsimalluni biilersimaneq taamaallaat pineqarpooq

Nassuaat: Ivittuunut nunaqarfinnullu kisitsisit pigineqanngillat, politeeqarfik politistationinut agguugaammata.

Qulaani tabelit Politimestereqarfimminngaanneerput. Kisitsisit politeeqarfinni naatsorsorneqarput, tassa imaappoq Paamiunut Arsummullu kisitsisit ataatsimoortinnejqarput.

Persuttaanerit qissimikkutsigit 2004-mi amerlanerpaasimapput, 63-it nalunaarutigineqarsimammata. Kisitsit taamanili appariartulerpoq 2010-mi 37-t nalunaarutigineqarput. Piffissami inuariarnerit amerleriarput, aalaakkaallutilu ukiumut ataasioriarlutik 2010-mi amerlariarput pingasunngorlutik.

Pinngitsaaliinerit kinguaassiutitigullu kanngutsaattuliorerit appariarput. 2004-mi pinngitsaaliisimanernut suliat arfineq pingasuniit 2010-mi pingasunut ikileriarput. Kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorerit 2008-mi 20-niit 2010-mi 7-nut ikileriarput.

Qanigisanik atoqateqartarnerit, meeqqanik atoqateqartarnerit kanngutsaattuliornerillu piffissami amerlanerpaapput, 2010-mi 14-iusimallutik.

Tillinniarnerit aserorterisarnerillu ikiliartorput.

Ikiaorornartulerineq piffissami annerpaammat 2006-mi 21-upput, 2010-mi ikileriarput 16-inut. Ikinnerpaaffianni 2008-mi 9-upput.

Pineqartuni eqqartuussinerit inernerri pissarsiarineqarsinnaasimannngillat. Sulissutigineqarpooq Kalaallit Nunaanni pineqaatissinnejqarsimasunut isertitsivimmilittussanngorlugit eqqartuussat, Danmarkimilu paarnaarussassanngortinnejqartut, inuaqatigiinni kiffartuussisussanngortitat, nakkutigineqartussat il.il. amerlassusaasa siunissami nalunaarsortalernissaat.

12. Peqqinnissaq

12.1 Peqqinnissaqarfimmi ingerlatat

Arsummi nunaqarfimmi peqqinnissamut ikiorteqarpoq. Pisariaqartitsisoqartillugu nakorsamit, kigutilerisumi imaluunniit napparsimavimmit taava Paamiunukaqqaartariaqarpoq.

12.2. Innuttaasut peqqinnerat

Periarfissaqarsimannilaq nunaqarfinnut tunngasunik kisitsisinik pissarsinissaq, Nakorsanik nakkutilliisoqarfip kisitsisaatini naatorsortarmagit distriktaaluni. Takussutissiap ataaniittup taamaattumik peqqinnissaqarfimmi Paamiuni kisitsisit takutippai, tassungalu ilaavoq Arsuk.

Tabeli 22. Innuttaasut peqqissusaat, Paamiut 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Sukkorneq (Type 2)	-	-	-	-	10	19
Sakiallunneq	1	3	3	7
Kræfti	5	8				
Klamydia	65	72	72	92	101	
Gonoré	66	27	15	23	41	
Syphilis	0	0	0	0	0	
HIV	4	3	5	2	0	

Paasissutissanik pissarsiffik: Nakorsanik nakkutilliisoqarfik 2011

Tabelimi takuneqarsinnaavoq, sukkortut sakialluummillu nappaatillit kræfteqartutulli amerliartortut.

Nappaatipalaat eqqarsaatigalugit klamydiartut amerliartorput. Gonorrértut 2000-imilli ikiliartorput, 2008-mili amerleqqillutik. Kisitsisilli Arsummi pissutsinik immikkut takutitsinngillat.

Inuunermik ingerlatsinermik aallaavillit nappaatit pillugit paasissutissanik pissarsisoqarsinnaasimannilaq aamma ukiuni tamani piffissami pineqartumi. Sulissutigineqarpoq siunissami ilisarititsinermut ilangunneqartalersinnaanissaat.

12.3. Imigassaq

12.3.1 Imigassamik atuineq

Innuttaasunut 18-it sinnerlugit ukiulinnut ataasiakkaanut imigassaq literinngorlugu tunineqartoq 2009-mi appasinnerpaavoq. 2011-mi tunisinissamut taggiinermi tunineqartussaq ukiup siulianut naleqqiullugu 5 literinik appasinneruovoq. Kisitsini takutinneqarpoq agguaqatigiisillugut ukiumut tunineqartartoq.

Tabeli 26. Innuttaasut 18-t sinnerlugit ukiulinnut imigassaq tunisaq literinngorlugu

	2008^	2009	2010	2011*
Arsuk	181,6	121,7	140,6	135,8
Qeqertarsuatsiaat	206,4	149,7	154,3	154,2
Kapisillit	333,3	247,9	234,1	255,0
Sermiligaaq	116,9	107,2	98,9	72,7
Isortoq	293,3	237,3	287,4	188,3
Kulusuk	175,8	191,9	194,8	195,4
Tiniteqilaaq	204,7	245,4	322,0	285,2
Kuummiut	239,9	201,2	246,4	215,8

Paasissutissanik pissarsiffik: KNI A/S, juli 2011

*Slumut nalunaarsuineq 2011-mi ukiup affaa siulleq ilanngullugu tunisat marloriaatinngorsimanera aallaavigalugu 2010-mi junip naanerani

^ Utimut ilanngaaneq 2008-mi qaammatit qulit siullit 2008-mi novemberimi aamma decemberimi tusineq aallaavigalugu

12.3.2 Atornerluisunik katsorsaasarneq

Arsummiit qassit katsorsartissimanersut takussutissaqartinneqangilaq.

12.4 Imminut toquutarneq

Tabeli 27. Imminut toqutarnerit, imminut toquunnissamut siorasaarinerit imminullu toqoriarnerit

	2000			2002			2004			2006			2008			2010		
	Sior.	Toqoriarn.	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.*	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.*	Imm. toq.	Sior.	Toqoriarn.*	Imm. toq.
Nuuk	-	5	6	-	6	7	73	5+7	10	134	15+9	13	117	12+6	8	145	6+9	10
Paamiut	-	3	0	-	1	3	32	6+0	5	50	8+4	3	29	1+0	2	28	2+1	4
Tasiilaq	-	6	6	-	6	7	37	8+7	11	68	11+1	7	83	12+11	5	51	4+2	5
Itt.	-	2	3	-	1	2	2	1+2	1	20	2+0	0	18	2+1	2	18	1+2	1

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik august 2011

* Pisimasut maannakkullu suliat

Politiiit nalunaarusiortarput distriktikkaartumik. Arsuk Paamiut distriktianut ilaavoq taamaattumik Paamiut nalunaarsorneqarnerannut ilaavoq, taamaattumik Arsummiinnaq pisut ataatsimut oqaatigineqarsinnaanngillat.

Paaamiut/Arsummi imminut toquunniarlutik siorasaarisartut ikiliartorput. Paamiuni imminut toquuttut 28-usimapput.

Paamiuni/Arsummi imminut toqoriartartut 2000-imiit 2010-mut amerlanerpaapput 2006-imi 12-it misiliimmata. Ikinnerpaapput 2002-mi aamma 2008-mi ataaseq imminut toqoriarmat. 2010-mi pingasut imminut toqoriaraluarput.

2010-mi Paamiut/Arsummi inuit sisamat imminut toqupput. Piffissami tessani amerleriarput. Amerlanerpaat 2004-mi imminut toqupput, ukioq taanna tallimat imminut toqummata.

13. Naggasiut

Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqarfiiit ilaasa ilisarnaataat pillugu atuareerputit.

Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfinni aamma nunaqarfinni tamani sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataannut tunngasut sularineqareerput, kommuneqarfimmi illoqarfiiit aamma nunaqarfiiit pillugit atuagaqaqqinnisanik soqtiginnikkuit.

Sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat Kommuneqarfik Sermersuup nittartagaani nassaarisinnaavatit: www.sermersooq.gl.

Illit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat pillugit oqaaseqaatisaqaruit, apeqqutissaqaruit, ilassutissaqaruit imaluunniit assigisaanik, taava Borgmesterip allatseqarfia attaveqarfingisinnaavat mailimut uunga: kommuneqarfik@sermersooq.gl.

14. Atuakkanut paasissutissanillu pissarsiviit allassimaffiat

14. Atuakkat tigulaariffiit tusarfiillu

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq;
 Illoqarfinnut Illunullu Inerisaavik, Pinngortitamut Piujuaannartitsinermullu Immikkoortortaq
 Innuttaasunik Sullissivik, Kommuneqarfik Sermersooq
 Aningaasaqarnermut Pisortaqaarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqaarfik
 Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqaarfik; Uumasut nakorsaat
 Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilaqeqarnermullu Pisortaqaarfik;
 Inerisaavik
 Peqqinnermut Pisortaqaarfik; Nakorsanut nakkutilliisoqaarfik, Peqqinnermut
 Pinaveersaartsinermullu Aqutsivik
 Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik
 INI A/S
 Iserit A/S
 KANUKOKA
 Lonely Planet, Greenland and The Arctic
 Katsorsaavik
 Nukissiorfiit
 Nuuk Fysioterapi
 Nuuk Taxa
 Kalaallit Nunaanni Politiit; Politimestereqaarfik
 Tarnip pissusaanut immikkut ilisimasallit Peqatigiiffiat
 Qaqqiffik
 Sisimiunik Oqaatsinik Ilanniarfik
 Kingutilerisoq Niels Nygaard
 Taxagut
 Tele Greenland A/S
 Turen går til Grønland

Piorsaanermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq; Piareersarfiiit, Atiarfeqarnermut
 Immikkoortortaq, Immikkoortortaq Kulturimut aamma Sunngiffik
 Tungiuinermut Ingerlatsivik; Meeqnanut Ilaqutariinnullu Immikkoortortaq, Inersimasunik
 Isumassuivik, Suliffissarsiuussisarfik

www.arsukfjorden.gl
www.denstoredanske.dk
www.dmi.gl
www.ral.gl
www.aul.gl
www.sermersooq.gl
www.wikipedia.com

15. Ilanngussaq

Ilanngussaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi ilinniartitsisoqarneq, 2000-2011

	2000-01		2002-03		2004-05		2006-07				2008-09				2010-11			
	Amerlass.	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Ilinniarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Atorfijt:		Amerlass.	Atorfijt:		Amerlass.	Atorfijt:		Amerlass.	Atorfijt:	
								Forskolelære re/lærere	Timelærere		Forskolelær- ere/lærere	Timelærere		Forskolelær- ere/lærere	Timelærere		Forskolelær- ere/lærere	Timelærere
ASK	70	85,7	69	84,1	71	83,1	63	51	1	81,0	56	46	0	82,1	65	43	1	66,2
Qorsussuaq	34	73,5	45	88,9	52	80,8	53	44	4	83,0	51	45	3	88,2	49	41	2	83,7
USK	60	76,7	67	89,6	68	88,2	58	51	3	87,9	58	51	1	87,9	52	45	2	86,5
Nuussup Atuarfia	50	80	53	83,0	57	87,7	55	41	4	74,5	59	55	0	93,2	62	54	0	87,1
Kangilinnguit	44	65,9	55	92,7	56	82,1	51	40	10	78,4	47	40	1	85,1	50	48	4	96,0
Qeqertarsuatsiaat	5	20	8	50,0	10	40,0	7	3	3	42,9	9	5	3	55,6	8	3	4	37,5
Kapisillit	5	20	4	50,0	2	50,0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	2	0	2	0,0
Nuuk katillugit	268	75,4	301	86,0	316	82,9	287	230	25	80,1	280	242	8	86,4	288	234	15	81,3
Tasiilaq	41	61	49	71,4	52	63,5	53	34	13	64,2	53	34	15	64,2	62	39	17	62,9
Kuummiut	9	44,4	9	44,4	11	45,5	10	2	8	20,0	9	7	2	77,8	11	5	5	45,5
Kulusuk	7	42,9	8	25,0	7	57,1	9	7	2	77,8	10	7	2	70,0	13	8	3	61,5
Sermiligaaq	5	0	5	0,0	6	16,7	5	0	5	0,0	7	1	5	14,3	6	1	6	16,7
Tiniteqilaaq	4	25	3	33,3	4	25,0	5	2	3	40,0	4	1	3	25,0	4	1	3	25,0
Isortoq	4	0	4	25,0	4	25,0	4	0	4	0,0	4	0	4	0,0	4	0	4	0,0
Tasiilaq katillugit	70	47,1	78	55,1	84	53,6	86	45	35	52,3	87	50	31	57,5	100	54	38	54,0
Ittoqqortoormiit	19	47,4	16	43,8	20	45,0	18	6	11	33,3	17	9	7	52,9	18	7	6	38,9
Ivittuut	2	100	2	100,0	2	100,0	2	2	0	100,0	2	2	0	100,0	3	2	1	66,7
Paamiut	30	43,3	30	56,7	31	38,7	37	18	18	48,6	34	24	14	70,6	34	20	16	58,8
Arsuk	5	40	5	40,0	4	50,0	4	2	3	50,0	5	1	4	20,0	5	3	1	60,0
Paamiut katillugit	35	42,9	35	54,3	35	40,0	41	20	21	48,8	39	25	18	64,1	39	23	17	59,0

Kilde: Kommunernes Landsforening - KANUKOKA, 2011